

# JESUKRISTU JUANTA KAY ALLPAPI SILUPIPAS ÑA PASANAN KANANMANTA RIKUCHISHKANTA KWINTAK KILLKA

*Juan killkan Jesukristu payta riksichishkanta*

<sup>1</sup> Ñuka Juan kayta killkahuni Jesukristu ñukata riksichiwashkanta imashnami kay allpapi silupipas ña pasanan tiyan. Manara nima pi yachashpanra Yaya Dioska Jesukristuta riksichirka imashnami kay allpapi silupipas tukunka, payna ñukanchi runankunata riksichinanpa. Chaymanta Jesukristuna paypa angelta kacharka Yaya Dios payta riksichishkanta ñuka paypa kamachishkan runantana riksichiwananpa, ñukana tukuy Jesukristupa kamachishkan runakunata riksichinaynipa.

<sup>2</sup> Ñukaka Yaya Diospa rimashkantami rimani. Chaymanta Jesukristu chay Yaya Diospa rimashkanka shutipami nishkanta rimani. Chaymantapas rimani rikuhushkaynillapi muskuypishina rikushkaynita. <sup>3</sup> Kushillami kankakuna maykan runakunami kay Yaya Diospa riksichiwashkanta leyinahun, chaymantapas maykankunami uyashpankuna kay killkarishkata kasunahun. Yachanchi tukuy kay Yaya Diospa riksichiwashkanka ña paktarinan kananta.

*Juan kanchis llaktakunapi kawsak Jesukristuta kirik runakunarayku killkan*

<sup>4</sup> Ñuka kankunarayku killkani kay Asiapi kanchis llaktakunapi Jesukristuta kirik runakunarayku. Yaya Dios kankunata llakichishpan yanapachun kushilla kawsanaykichipa. Paymi ñawpamanta pacha tiyarka, kunankama kawsan, chaymantapas shamunan tiyan. Chaymantapas Yaya Diospa puntanpi kahuk Espíritun, maykanmi tukuy alikunapi yanapahun, kankunata llakichishpan yanapachun kushilla kawsanaykichipa. <sup>5</sup> Chasnallatata Jesukristupas kankunata llakichishpan yanapachun kushilla kawsanaykichipa. Paymi shutipa kashkata riman. Tukuy wañushka runakunamanta paymi puntiru kawsarirka manana kuti wañunanpa. Payka tukuy kay allpapi apukunamanta atun kamachikmi. Payka ñukanchita yuyan. Ñukanchiranti wañushpan yawarnin shuturishkanrayku uchanchikunata pichashka. <sup>6</sup> Paymi ñukanchita akllashka paywa pakta kamachinanchipa. Chaymantapas ñukanchita akllashka runakunata Yaya Diosta riksichinanchipa, tukuy paykunarayku mañakkuna kananchipa. Tukuy runakuna wiñayparayku Jesukristullata atunyachishpa kushichinahuchun. Paylla tukuy uras wiñayparayku tukuyta kamachichun. Chasna kachun.

<sup>7</sup> Wawkinikuna paninikuna, alita uyawaychi. Jesukristuka shamunkami puyu chawpipi tukuy ñukanchi runakunata kamachik kananpa. Tukuy payta rikushunchi. Payta klabashpa

wañuchik runakunapas rikunankuna tiyan. Tukuy kay allpapi chikan chikan allpakunapi kawsak mana payta kasuk runakuna payrayku llakirishpa wakankakuna: Imaraykushi mana payta kasushkanchichu nishpa. Chasnami kanka.

<sup>8</sup> Tukuyta amun Yaya Diosmi riman: Imashnami abesedarioka A-letrawa kallarin Z-letrawa tukurin, chasnashinami ñuka tukuyta kallarchik tukuyta tukuchik kani. Rimashpayni tukuy kallarin, chaykamalla nishpayni tukuy tukurin. Ñukami kani ñawpamanta pacha, kunankama kawsani, chaymantapas shamunayni tiyan. Ñukami tukuyta atipak kani nishpa.

*Juan rikuhushkanllapi muskuypishina Kristuta rikushmananta riman*

<sup>9</sup> Ñuka Juan kirik masikichimi kani. Kankunawa pakta shuk yuyayllawa Jesuswa kani. Kankunashinami parisini. Ñukapas kankunawa pakta Yaya Diospa ali kamachinan mushu mundupi Jesukristuwa pakta tukuyta kamachishunchi. Kankunashina ñukapas imapi parisishpaynipas sinchikurishpayni mana sakishanchu Jesusta kasushpa kawsanata. Yaya Diospa shiminta yachachishkaynirayku, Jesús shutipa kashkata rimashkanta yachachishkayniraykupas kastigawashpankuna isla Patmospi churawarkakuna.

<sup>10</sup> Chaypi kashpayni shuk domingo pucha Yaya Diospa Espiritun sumakta tukuyti yuyachiwarka. Chasna tukushpaynimi washaynimanta uyarkani shuk kurmitatashina

sinchita rimahukta. <sup>11</sup> Chay rimahukka rimawarka: Kay rikunaykitaka shuk killkapi killkay. Chaymanta kachay chay kanchis llaktakunapi ñukata kiriwak runakunarayku, Efeso llaktarayku, Esmirna llaktarayku, Pérgamo llaktarayku, Tiatira llaktarayku, Sardis llaktarayku, Filadelfia llaktarayku, chaymantapas Laodisea llaktarayku.

<sup>12</sup> Chaypina tikrarirkani chay rimawahukta rikunaynipa. Chaypi rikurkani kanchis oromanta lamparín tiyarinakunata. <sup>13</sup> Chay lamparín tiyarinakuna chawpipi rikurkani runashina rikunayu shayahukta. Pay churarishka kahurka atun apupa suni churarinanta. Pichunpi watarishka kahurka oromanta chumpita.

<sup>14</sup> Chukchanka karka utkumanta yapa yura mana rikuyupa rantipak. Ñawinkunaka rikurirka nina sintihukshina. <sup>15</sup> Chakinkunaka karka shuk chuya fierro ninapi pukayachishkashina. Paypa shiminka shuk atun yaku urkumanta urmahukshina uyarirka. <sup>16</sup> Kuska makinpika charihurka kanchis istrillakunata. Rimahushpan shiminmanta llukshirka ishkanti parti wiluyu sablishina. Uyanka inti chawpi puncha sinchita intihukshina rikurirka.

<sup>17</sup> Chasna payta rikushpayni wañushkashina paypa puntanpi allpama urmarkani. Chaypina kuska makinta ñukapi churashpan rimawarka: Ama manchawaychu. Manarapas nima ima tiyashpanra ña tiyarkani. Tukuy imakuna tukurishpanpas ñukaka kawsashallami.

<sup>18</sup> Ñukami kani Tukuy Uras Kawsak. Kashkani wañushka. Chaymanta kawsarishpayni kawsani

wiñayparayku. Ñuka kani runakunata kastigarinankunamanta kishpichik, chaymantapas kani runakunata wiñaypata kastigarinankunapa wichuk.

<sup>19</sup> Tukuy rikushkaykita killkay. Washa rikuchinaynikunatapas rikushpayki killkay. Puntiru killkanki kunan pasahushkanmanta, chaymanta killkanki tukuy pasananta rikuchinaynita.

<sup>20</sup> Ñami rikushkanki kanchis istrillakunata kуска makinipi charihushkaynita. Chaymantapas rikushkanki kanchis lamparín tiyarinakunata. Kunanka rimashkayki kay rikushkaykika imatami rimanayan. Chay kanchis istrillakunaka kanahun kay kanchis llaktakunapi kiriwak runaynikunata yachachikkuna. Chay kanchis lamparín tiyarinakunaka kanahun chay kanchis llaktakunapi kiriwak runaynikuna nishpa Jesukristuka rimawarka.

## 2

*Jesukristu Juanta riman Efeso llaktapi kawsak payta kirikkunarayku killkananpa*

<sup>1</sup> Chaymanta Jesukristu ñuka Juanta rimawarka: Killkay Efeso llaktapi kiriwakkunata yachachikrayku kasna: Ñuka chay kanchis istrillakunata kуска makinipi charihuk, chay kanchis lamparín tiyarinakuna chawpipi purihuk kankuna chaypi kawsak runaynikunata rimani:

<sup>2</sup> Ñukami tukuy rurashkaykichita riksini. Yachani mana sampayashpa alita yachachishpa sinchita tarawahushkaykichita. Chaymanta yachani millaypata rurak runakunata

chawpikichimanta anchuchishkaykichita. Chaymanta yachani Yaya Diospa yachayninwa yachachihuni nishpa yanka rimak runakunata yachachihushkankunamanta alita tapushkaykichita. Chasna llullaysiki kanankunata riksishkankichi. <sup>3</sup> Chaymantapas yachani mana sampayashpa kasuwahushkaykichita. Chasna ñukata kasuwashkaykichirayku achkata parisishkankichi. Chasna parisishpaykichipas mana sakiwashkankichichu.

<sup>4</sup> Chasna mana sakiwashpa kawsashpaykichipas rikuhuni manana tukuy shunkuykichimanta pacha yuyawahushkaykichita, imashnami puntiru yapa yuyapayawarkankichi. Chaymantapas manana alita yuyanakushpa kawsahunkichinachu kankunapura. <sup>5</sup> Alita yuyariychi imashnami tukushkankichi. Manana alita yuyawahushkaykichita yuyarishpaykichi llakiriychi. Kutikashka ñukata yuyawashpa kankunapurapas alita yuyanakushpa kawsaychi. Mana kashpaka kunkaymanta kankunata wichusha manana lamparín tiyarinashina kanaykichipa. <sup>6</sup> Shuk parti kushikuni kankunamanta. Kankunaka chiknihunkichi nikolaitakunapa rurashkankunata, maykankunatami ñukapas chiknini.

<sup>7</sup> Maykankunachari kankunamanta Yaya Diospa Espiritun karan llaktakunapi kiriwak runaynikunata rimahushkanta uyanahun kasunahuchun. Kankuna parisihushpaykichipas kasuwashpalla kawsashpaykichika karashkaykichimi chay kawsayta kuk kaspipa muyunta wiñaypa kawsanaykichipa. Chay kaspika Yayayni

Diospa suma kushilla kawsananpimi. Chasnami Jesukristuka rimawarka kankunarayku killkanaynipa.

*Jesukristu Juanta riman Esmirna llaktapi kawsak payta kirikkunarayku killkananpa*

<sup>8</sup> Chaymanta kuti rimawarka: Killkay Esmirna llaktapi kiriwakkunata yachachikrayku kasna: Ñukami kani tukuyta kallariichik tukuyta tukuchik. Rimashpayni tukuy kallarin, chaykamalla nishpayni tukuy tukurin. Kashkani wañushka. Chaymanta kawsarishkani. Chasna kashpayni kankuna chaypi kawsak runaynikunata rimani:

<sup>9</sup> Ñuka riksini kasuwashkaykichirayku sinchita parisihushkaykichita. Yachani nima imayu kanaykichita. Chasna mana imayu kashpaykichipas ñukata kirishpa kawsahushkaykichirayku achka imayushinallatata kankichi. Chaymanta yachani shuk israel runakuna kankunamanta millaypata rimashkankunata. Yaya Diospa akllashkan runakuna kanchi nishpa rimanahun. Chasna rimashpankunapas supayta kushichik runakunami kanahun. <sup>10</sup> Kankuna ima parisinaykichita yachashpaykichipas ama manchaychichu. Supaykunapa apun shuk kankunata karselpi satichinka kamananpa shutipachu kasuwak kankichi manachu nishpa. Chasnami kankunaka shuk punchakunata parisinaykichi tiyan. Kankunata wañuchinayashpankunapas alita sinchikuriychi kawsanaykichikama mana sakishpa kasuwanaykichipa. Chasna kashpaykichimi kankunata yaykuchisha wiñaypa ñukawa kawsanaykichipa.

11 Maykankunachari kankunamanta Yaya Diospa Espíritun karan llaktakunapi kiriwak runaynikunata rimahushkanta uyanahun kasunahuchun. Kankuna parisihushpaykichipas kasuwashpalla kawsashpaykichika manami wiñaypa parisinaykichipa wichuy tukunkichichu. Chasnami Jesukristuka rimawarka kankunarayku killkanaynipa.

*Jesukristu Juanta rima Pérgamo llaktapi kawsak payta kirikkunarayku killkanapa*

12 Chaymanta kuti rimawarka: Killkay Pérgamo llaktapi kiriwakkunata yachachikrayku kasna: Ñukami chay ishkanti parti wiluyu sablitashina charik kankunata rimani:

13 Ñuka yachani supaykunapa apun amuyashkan llaktapi sumakta kamachishkan runakuna chawpipi kawsahushkaykichita. Chasna kashpanpas mana sakishpachu kasuwankichi. Chay llaktaykichipi, maypimi supaykunapa apunpas kawsan ñukamanta tukuy uras rimak Antipasta wañuchirkakuna. Nima chay uras sakishkankichichu ñukapi sinchikurinaykichita.

14 Chasna mana sakishpa kasuwashpaykichipas rikuhuni shukta shukta mana ali rurahushkaykichita. Kankunapa chawpikichipi tiyan mana sakinayakkuna chay Balaam wañupa millaypa yachachishkanta. Chay Balaamka ñawpa yaya rukunchi wañukunapa kuntrankuna apu Balak wañuta yanapashpa kunarka paykunata uchata rurachinanpa. Chasna kunashpan yaya rukunchikunaka Balakta kasushpa mikurkakuna



wiwakunapa aychanta, maykankunatami wañuchipayarkakuna yanka dioskunata kushichinankunapa. Chaymantapas musayanakushpa kawsarkakuna kuntrankunapa yanka dioskunata kushichinankunapa. Chasna rurak runakunallatatami tiyan kankunapipas. Chaymanta tiyan Balaamshina yuyayyu runakuna. <sup>15</sup> Chaymantapas tiyan chawpikichipi nikolaitakunapa yachachishkankunata mana sakinayakkuna. <sup>16</sup> Llakiriychi chay mana ali rurakkunata mana anchuchishkaykichirayku. Kutikashka ñukallata kasuwashpa kawsaychi. Mana kashpaka kunkaymantami kankunata kastigasha. Rimahushpaynilla sabliwa tuksihukshina chay mana ali rurakkunata kulluchisha.

<sup>17</sup> Maykankunachari kankunamanta Yaya Diospa Espíritun karan llaktakunapi kiriwak runaynikunata rimahushkanta uyanahun kasunahuchun. Kankuna parisihushpaykichipas kasuwashpalla kawsashpaykichika karashkaykichimi mana riksishkaykichichi silumanta mikunata wiñaypa ñukawa kawsanaykichipa. Chaymantapas kushkaykichimi shuk yura rumita mushu shutikichi killkarishkawa. Chay mushu shutikichita nima pi riksinkachu, kankuna apik amukunallami riksinkichi. Chasname Jesukristuka rimawarka kankunarayku killkanaynipa.

*Jesukristu Juanta riman Tiatira llaktapi kawsak payta kirikkunarayku killkananpa*

18 Chaymanta kuti rimawarka: Killkay Tiatira llaktapi kiriwakkunata yachachikrayku kasna: Ñukami kani Yaya Diospa Wawan. Ñawinika nina sintihukshinami. Chakinika chuya fierro ni-napi pukayachishkashinami. Chasna kashpayn-imi kankunata rimani:

19 Ñukami tukuy rurashkaykichita riksini. Chaymanta yachani ñukata runa masakichikunatapas yuyahushkaykichita. Yachanimi ñukapi alita sinchikuhushkaykichita, chaymanta runa masakichikunata yanapahushkaykichitapas. Parisishpaykichipas mana sampayash-pachu alikunata rurashpa kawsahunkichi. Chaymantapas yachanimi puntiru alita rurashkaykichikunamanta kunanka ashwan alikunata rurahushkaykichita.

20 Chasna kashpaykichipas rikuhuni kankuna sakishkaykichita chay warmi Jesabel kankunata yachachinanpa. Yaya Diospa yachayninwami yachachihuni yanka nishpami kankunata llullachishpa yachachihun. Kankunata yachachin yanka dioskunata kushichishpa musayanakunaykichipa, chaymantapas chay yanka dioskunarayku wañuchishkankuna wiwakunapa aychankunata mikunaykichipa.

21 Unay ña payta rimashkani chay millaypa ruranankunata sakishpa ñukatana kasuwananpa. Kunankama mana munanchu musayashpa kawsahushkanta sakinata. 22 Chayraykumi kunan payta sinchi unkuywa kastigasha. Payshina rurashpa kawsakkunatapas sinchitami parisichisha millaypa kawsahushkankunata mana sakishpankunaka. 23 Chaymantapas payta

kasukkunataka parisichishpami wañuchisha. Chasna rurashpaynimi tukuy parti kiriwak runaynikuna yachankichi tukuy kankuna runakunapa yuyarihushkaykichita riksinaynita. Chaymantapas yachankichi karan mana alita rurakta kastiganaynita, karan alita rurakta kushichinaynita.

<sup>24</sup> Kunanka kankuna chay Tiatira llaktapi chay millaypa yachachishkata mana katikkunata rimani. Kankunaka manami chay warmishinachu supaykunapa apu yuyarishkanta yachakushpa kawsashkankichi. Chasna ña alita kasuwahushkaykichirayku mana ashwanta kankunata kamachinichu. <sup>25</sup> Kayllata kankunata kamachini: Kasushpalla katiwaychi shamunayni punchakama.

<sup>26</sup> Parisihushpaykichipas kawsanaykichikama munashkaynita rurashpa kawsashpaykichika kankunatami churasha ñukawa pakta tukuy llaktakunamanta runakunata kamachikkuna kanaykichipa. <sup>27-28</sup> Chasnallatatami Yayaynika ñukatapas churawarka tukuy kay allpapi llaktakunamanta runakunata kamachik kanaynipa. Kankuna ñukawa pakta kamachikkuna tukushpaykichi shuk fierromanta rurarishka barawa tinahata pakihukshina mana kasukkunata sinchita kastigashpa kamachishunchi. Chaymanta pakarihushkapi rikurik ruyunchitashina kankunata kusha. Ñukaka chay ruyunchishinami kani. Imashnami ruyunchika rikurishpan amsaka tukurin, chasnashinami kankunawa kawsak shamushpayni tukuy mana alikuna

tukurinankuna tiyan.

<sup>29</sup> Maykankunachari kankunamanta Yaya Diospa Espiritun karan llaktakunapi kiriwak runaynikunata rimahushkanta uyanahun kasunahuchun. Chasnami Jesukristuka rimawarka kankunarayku killkanaynipa.

### 3

*Jesukristu Juanta riman Sardis llaktapi kawsak payta kirikkunarayku killkananpa*

<sup>1</sup> Chaymanta kuti rimawarka: Killkay Sardis llaktapi kiriwakkunata yachachikrayku kasna: Ñuka tukuy alikunapi yanapak Espiritupa amun, chaymantapas chay kanchis istrillakunata charihuk kankunata rimani:

Ñukami tukuy rurashkaykichita riksini. Runa masikichikuna kankunamanta alita Yaya Diosta kasukkuna nishpa rimahushpankunapas yachani wañushkashina mana kasuwakkuna kahushkaykichita. <sup>2</sup> Wañushkashina kahushkaykichimanta atariychi. Chaymanta sinchikuchiychi manara wañushkashina kahukkunata, ña wañunalla kahunkuna. Rikuhuni rurahushkaykichika Yayayni Diospa rikushkanpi mana ali kahushkankunata. <sup>3</sup> Yuyariychi kankunata yachachishkankunata. Chayta yuyarishpaykichi alitana shunkuykichipi wakaychaychi. Kuti mushumanta Yaya Diosta kasushpa kawsaychi. Wañushkashina kahushkaykichimanta mana atarishpaykichika shuk shuwa kunkaymanta paktamuhukshina nima pi yuyarihushkanpi kunkaymanta kankunata kastigak shamusha.

<sup>4</sup> Kankuna Sardispi kirikkunamanta tiyan masna runalla alita kasuwakkuna. Kankuna chay alita kasuwakkunami churarishkaykichita mana wikiyachikkunashina kankichi. Alita rurashpa kawsashkaykichirayku suma yura churarishka purinkichi ñukawa. <sup>5</sup> Parisihushpaykichipas kasuwashpalla kawsashpaykichika suma yurata churachishkaykichika. Shutikichita mana pichashanchu chay wiñaypa Yaya Dioswa kawsak runakunapa shutinkuna killkarishkankunamanta. Chaymantapas Yaya Diospa puntanpi, paypa angelkunapa puntanpipas kankunamanta kushikushpa rimasha alita kasuwashpa kawsashkakuna nishpa.

<sup>6</sup> Maykankunachari kankunamanta Yaya Diospa Espiritun karan llaktakunapi kiriwak runaynikunata rimahushkanta uyanahun kasunahuchun. Chasnami Jesukristuka rimawarka kankunarayku killkanaynipa.

*Jesukristu Juanta riman Filadelfia llaktapi kawsak payta kirikkunarayku killkananpa*

<sup>7</sup> Chaymanta kuti rimawarka: Killkay Filadelfia llaktapi kiriwakkunata yachachikrayku kasna: Ñukami kani ucha illa, alillata rurak. Tukuy ñukapa rimashkaynika shutipami. Yayayni Diospa kawsananta tapashpayni nima maykan atipanchu paskanata paywa kawsananpa. Chasnallatatami paskashpayni nima maykan atipanchu tapanata runakuna mana yaykunankunapa. Chasna kashpayni kankunata rimani:

8 Ñukami tukuy rurashkaykichita riksini. Kankunarayku punkuta paskashpa sakishkani runakunata yaykuchinaykichipa. Chaytaka nima maykan atipanchu tapanata. Kankuna mana yapa yachayyu kashpaykichipas rimashkaynita kasushpalla kawsashkankichi. Chaymantapas manami ñukamanta rimashkankichichu mana payta riksinchichu nishpa.<sup>9</sup> Llaktaykichipi tiyan supayta kushichik runakuna. Paykunaka llullaysikikuna kashpankuna Yaya Diospa akllashkan runakuna kanchi nishpa yanka rimanahun. Chay runakunata kankunamanta yanka millaypata yuyarishkankunata riksiehishpayni puntaykichipi kunkurinkakuna, kankunata yuyahushkaynita yachashpankuna.

10 Kankunaka mana sampayashpa kasuwaychi nishpa rimashkaynita alita kasushkankichi. Chayrayku ñukapas kankunata wakaychashkaykichi mana ñukamanta anchurinaykichipa tukuy kay allpapi kawsak runakunarayku atun parisinakuna paktashpankuna. Chasna paykuna parisinkakuna yachanaynipa millaypata rurahushkankunata sakinkakunachu manachu nishpa.<sup>11</sup> Nuka ña shamusha. Chasnalla alita kasuwaychi mana nima maykan kankunata kichunampa kasuwashpalla kawsakkunata Yayayni Dios kunayahushkanta.

12 Kankuna parisihushpaykichipas kasuwashpalla kawsashpaykichika kankunata orkontashina rurasha wiñaypa Yayayni Diospa wasinpi kawsanaykichipa. Chaymanta kankunapi killkasha paypa shutinta, chaymantapas llaktanpa shutinta. Chay llaktanka

kankami silumanta shamuhuk paypa ruranan Mushu Jerusalén shutiyu. Chaymantapas kankunapi killkasha mushu shutinita.

<sup>13</sup> Maykankunachari kankunamanta Yaya Diospa Espíritun karan llaktakunapi kiriwak runaynikunata rimahushkanta uyanahun kasunahuchun. Chasnami Jesukristuka rimawarka kankunarayku killkanaynipa.

*Jesukristu Juanta riman Laodisea llaktapi kawsak payta kirikkunarayku killkananpa*

<sup>14</sup> Chaymanta kuti rimawarka: Killkay Laodisea llaktapi kiriwakkunata yachachikrayku kasna: Ñukami kani tukuy Yaya Diospa rimashkanta paktachik. Tukuy ñukapa rimashkaynika shutipami. Tukuy uras Yayayni Dios yachachiwashkanllatami rimani. Yayayni Dios munashpan siluta allpata tukuy chaypi tiyashkakunatapas rurarkani. Chasna kashpaynimi kankunata rimani:

<sup>15</sup> Ñukami tukuy rurashkaykichita riksini. Yachanimi riksiwak kashpaykichipas mana alita kasuwahushkaykichita. Chasna kashpaykichimi nima rupa yakushina nima chiri yakushina kankichi. Ali kama rupa kanaykichipa mana kashpaka chiri kanaykichipa. <sup>16</sup> Chasna

nima rupa nima chiri kahushkaykichirayku kankunataka millashpaynimi wichushkaykichi. <sup>17</sup> Chaymantapas rimahunkichi: Tukuy imayu kanchi. Tukuy uras alilla kawsanchi. Nima ima ñukanchita pishinchu nishpa. Manami yuyarinkichichu imashnami shutipa kankichi.

Rikushkaynipika llakiypa kawsakkuna, nima imayu, llatan, wisku runakunashina kankichi.

18 Kankunata kunani: Tapuwaychi chasna mana ali kahushkanchimanta ñukanchita kishpichiy nishpa. Ñukamanta rantiychi ninamanta llukshishka orota rikushkaynipi shutipa imayu kanaykichipa. Chaymanta rantiychi yura churarinata, rikushkaynipi pinkaypa llatan kahushkaykichimanta churarinaykichipa. Chaymantapas rantiychi rimilluta wiskushina kahushkaykichimanta ampirinaykichipa.

19 Kankunata yuyahushkayniraykumi sinchi shimiwa kunani. Mana ali yuyaywa kawsahushkaykichita sakiychi, kutikashka tukuy shunkuykichimanta pacha kasuwanaykichipana.

20 Ñukami wasikichi punkupishina kayashpa chapahuni shunkuykichipi yaykuchiwanaykichipa. Yaykuchiwashpaykichika parihu mikuhukshinami kawsashunchi.

21 Kankuna parisihushpaykichipas kasuwashpalla kawsashpaykichika imashnami ñukapas Yayayni Diosta kasushpalla kawsashkani, kankunata aputa rurasha ñukawa pakta kamachinaykichipa, imashnami ñukapas Yayaynipa kuchunpi tiyarishpayni apu tukushkani paywa pakta kamachinaynipa.

22 Maykankunachari kankunamanta Yaya Diospa Espiritun karan llaktakunapi kiriwak runaynikunata rimahushkanta uyanahun kasunahuchun. Chasnami Jesukristuka rimawarka kankunarayku killkanaynipa.



## 4

*Silupi Yaya Diospa kushichinankunamanta riman*

<sup>1</sup> Chaymanta rikuhushkaynillapi muskuypishina rikurkani shuk punku paskarishkata silupi. Chaypi chay kurmitashina sinchita rimawakka kutikashka rimawarka: Sikamuy kayma, rikuchishkayki pasanana kashkata. <sup>2</sup> Chay ratu Yaya Diospa Espiritun sumakta tukuypi yuyachiwarka. Chasna tukushpayni rikurkani silupi Yaya Diospa suma kamachinan tiyarinanta. Chaymantapas rikurkani pay kikinta chay tiyarinanllapi tiyahukta. <sup>3</sup> Payka kashkami mana rikuyapa yapa chuya, suma rumi jaspeshina, rumi kornalinashina rikunayu. Paypa tiyarinan muyukta karka shuk chuyahlla tsunki rikuchihuk chuya rumi esmeraldashina killu.

<sup>4</sup> Chaymanta chay suma tiyarinan muyukta ishikay chunka chusku apupa tiyarinankunata rikurkani. Chay tiyarinakunapi tiyarishka kahurkakuna ishikay chunka chusku rukukuna. Paykunaka yurata churarishka karkakuna. Chaymantapas umankunapi oromanta tawasapatashina churarishka karkakuna. <sup>5</sup> Yaya Diospa tiyarinanmanta ilampakuna llukshirkakuna, chaymanta rimahushkakuna uyarirka, chaymantapas rayukuna. Chay tiyarinan puntanpi kanchis kaspi llachapawa watarishkakuna sintirkakuna. Chaykunaka rimanayarka Yaya Diospa Espiritun paypa wawankunata tukuy alikunapi yanapak kananta. <sup>6</sup> Chaymantapas tiyarinan puntanpi shuk atun

yakushina tiyarka, pasakta rikuyupa, espehushina chuya.

Chay tiyarinan muyukta tiyarka chusku chikan rikunayu kawsakkuna. Paykunaka puntan parti washan partipas tapakta ñawinkunawa karkakuna.

<sup>7</sup> Chay kawsakkunamanta chay puntiru rikushkaynika tukuyta winsik pumashina rikunayu karka. Chay ishkaynin rikushkaynika llashata aysashpan yanapak kari wokrashina rikunayu karka. Chay kimsaynin rikushkaynika runashina rikunayu karka. Chaymanta chay chuskuynin rikushkaynika atun yachayyu suma anka pawahukshina rikunayu karka. <sup>8</sup> Karan chay chusku kawsakkuna sokta rikrayukuna karkakuna. Chay rikrankuna ukunpi awanpipas ñawinkunaka tapakta karkakuna. Tutanti punchanti mana sampayashpachu rimarkakuna: A Yaya Dios, yapa ali ucha illami kanki.

Tukuyupa apunmi kanki.

Kanka tukuyta atipakmi kanki.

Ñawpamanta pacha tiyak kunankama kawsakmi kanki, chaymantapas shamunayki tiyan nishpa.

<sup>9</sup> Chasna kamachinan tiyarinanpi tiyahuk tukuy uras kawsak Yaya Diosta karan ratu atunyachishpa yuyashpa agradesishpa kushichirkakuna. <sup>10</sup> Karan chay chusku

kawsakkuna kushichihushkankunapi chay ishkay chunka chusku rukukunapas tukuy uras kawsak Yaya Diosta kushichishpa paypa puntanpi kunkurirkakuna yapa alimi kanki nishpa. Chaypina paypa kushkan oromanta tawasampankunatashina kutichishpa mana

kanwa parihuchu kanchi nishpa puntanpi churarkakuna.

<sup>11</sup> Kanllami ali kanki Amunchi, Yaya Diosninchi.

Kanllami tukuyta rurashkanki.

Kan munashkaykiraykumi tukuy rurarishka kan.

Chayrayku kanllami suma atun yachayyu kanki.

Tukuy kanllata yuyashpa kushichinanchi tiyan.

Kanllami tukuyta kamachik kanki nishpa chay rukukunaka rimarkakuna.

## 5

*Shuk killka wankurishkata, chaymanta shuk Obeha Maltata rikushkanmanta riman*

<sup>1</sup> Chaymanta rikurkani chay tiyarinanpi tiyahuk Yaya Diospa kuska makinpi shuk killka wankurishkata. Chay killka rikushkaynika

awanpi ukunpi killkarishkami karka, chaymantapas kanchis parti ratachirishka karka shillkillu apirik wikiwashina mana paskarinanpa. <sup>2</sup> Chaymanta rikurkani shuk atun yachayyu angelta. Payka sinchita rimashpami tapuhurka: ¿Pita ali kan Yaya Diospa puntanpi chay killka wankurishkata wikiwa ratachirishkata pakishpan paskananpa?

nishpa. <sup>3</sup> Mana tiyashkachu nima shuk runa, nima shuk angel, nima silupi, nima allpapi, nima allpa ukupi chay killka wankurishkata paskananpa, chaymanta paskashpan leyinanpa.

<sup>4</sup> Mana nima pi ali tiyashpan Yaya Diospa rikushkanpi chay killka wankurishkata paskananpa, chaymanta paskashpan leyinanpa, atunta llakirishpayni wakarkani. <sup>5</sup> Chasna wakahushpayni chay rukukunamanta shuk

rimawarka: Ama ashwanta wakaychu. Tiyanmi chay wankurishkata paskanata atipakka. Chay yaya rukuykichi Judá wañupa ayllunkunamanta shuk pumashina kuntrankunata winsik runami tiyan. Payka atun apuykichi David wañupa miraymantami. Yaya Diospa kuntranta winsirka. Paymi atipan chay killka wankurishka kanchis parti wikiwa ratachirishkankunata pakishpan paskanata.

<sup>6</sup> Chaypi Yaya Diospa kamachinan tiyarinan puntanpi chusku kawsakkuna chay ishkay chunka chusku rukukuna chawpinkunapi shuk Obeha Maltata rikurkani, chaypi shayahukta. Payka rikurirka ñukanchi runakunapa uchanchikunarayku shuk obeha maltata wañuchishkanchishina. Kanchis kachuyu, kanchis ñawiyu karka. Chay kanchis ñawinkunaka ninayan tukuy parti allpapi kachashkan alikunapi yanapak Yaya Diospa Espíritun.

<sup>7</sup> Chay Obeha Maltaka apak rirka chay killka wankurishkata chay kamachinan tiyarinanpi tiyahukpa kуска makinmanta.

<sup>8</sup> Chay killka wankurishkata apishpan chay chusku kawsakkuna, chay ishkay chunka chusku rukukunapas paypa puntanpi kunkurirkakuna. Tukuy paykunapa tiyarka arpankuna uyachishpa payta kushichinankunapa. Chaymanta charihurkakuna oromanta matita untakta mishkinlla asnak wikita rupachishpankuna payta kushichinankunapa. Chay mishkihlla asnak kushninka awata sikahushkashinami kanahun ñukanchi kasukkunapa mañahushkanchika Yaya Diosrayku.

<sup>9</sup> Chaypi takirkakuna shuk mushu

takinata kasna:

Kanllami Yaya Diospa rikushmanpi ali kanki chay  
killka wankurishkata apinaykipa, chay-  
manta wikiwa ratachirishkankunata  
pakishpayki paskanaykipa.

Kanka tukuy runakunapa uchankunarayku  
wañushpayki yawarniki shuturirka.

Chasna wañushpaykimi

supaykunapa apunta kichurkanki karan  
allpamanta shuk runakunata, karan  
shimita rimakkunamanta shuk  
runakunata, chaymantapas karan  
ayllukunamanta shuk runakunata Yaya  
Diospa wawankuna kanankunapa.

<sup>10</sup> Paykunata shuk llaktallapi

kawsak runakunatashina rurarkanki, shuk apul-  
lata kasushpa kawsanankunapa.

Chaymanta akllashkanki mañashpa Yaya Dioswa  
alichak runankuna kanankunapa.

Shuk puncha allpapi kamachinkakuna nishpa.

<sup>11</sup> Chaymantana achka angelkunata rikurkani.  
Shiminkuna uyarishkakunata uyarkani.  
Paykunaka kahurkakuna chay kamachina  
tiyarina, chay chusku chikan rikunayu  
kawsakkuna, chay rukukuna muyukta. Mana  
yupaypa achka waranka warankakunami  
karkakuna. <sup>12</sup> Chaypi sinchita rimarkakuna:

Runakunapa uchankunarayku obeha maltashina  
wañuchirishkalla Yaya Diospa rikushmanpi  
ali kan tukuy runakuna payta kushichi-  
nankunapa.

Payllami ali kan Yayan Dios payta churananpa  
tukuy kawsakkunata kamachik kananpa.

Payllami ali kan tukuy iman tiyashkata kunanpa.  
 Payllami ali kan tukuy yachayta kunanpa.  
 Payllami ali kan Yayan Dios tukuy manta suma  
 atun yachayyu rurananpa.  
 Payllami ali kan tukuy payta kushichinankunapa  
 nishpa.

<sup>13</sup> Chaymantapas tukuy Yaya Diospa  
 rurashkankunaka silupi, allpapi, allpa ukupi,  
 atun yaku ukupipas rimahushkankunata  
 uyarkani kasna nishpankuna:

Akuychi tukuy ñukanchi kawsakkunaka chay ka-  
 machinan tiyarinanpi tiyahukta  
 agradesishpa yuyashpa atunyachishpa  
 kushichishunchi  
 chay Obeha Maltatapas.

Paykunallami suma atun yachayyu kanahun.

Paykunallami tukuy ñukanchikunata tukuy uras  
 wiñayparayku kamachinahuchun.

Akuychi tukuy ñukanchikuna paykunallata  
 kushichishpa kawsashunchi.

<sup>14</sup> Chaypina chay chusku kawsakkunaka  
 rimarkakuna alitami rimashkankichi nishpa.  
 Chaymantapas chay ishkay chunka chusku  
 rukukunaka kunkurishpankuna Yaya Diosta  
 Jesukristutapas atunyachishpa kushichirkakuna.

## 6

*Chay Obeha Maltaka chay kanchis wiki rat-  
 achirishkata pakinanmanta riman*

<sup>1</sup> Chaymanta rikurkani chay Obeha Maltaka  
 chay kanchis wiki ratachirishkakunamanta  
 puntirunta pakihushkanta. Chasnallapi  
 uyarkani chay chusku kawsakkunamanta shukka

rayushina uyarik shimiwa kayahukta ¡shamuy!  
 nishpa. <sup>2</sup> Chasna kayashpan shuk yura kaballu  
 llukshishkanta rikurkani. Chay kaballupa  
 awanpi tiyahukka makinpi shuk balistata  
 charihurka. Chaypina payta apichirkakuna  
 apupa tawasampatashina kuntrankunata  
 winsishkanrayku. Chasna winsik kashpan kuti  
 rirka kuntrankunata winsinanpa.

<sup>3</sup> Chaymanta chay Obeha Maltaka chay  
 ish kaynin wiki ratachirishkata pakishpan  
 uyarkani chay chusku kawsakkunamanta  
 ish kaynin kayahushkanta ¡shamuy! nishpa.

<sup>4</sup> Chaypina shuk puka kaballu llukshirka.  
 Chay awanpi tiyahukka kamachirishka karka  
 runakunapa yuyayninkunata waklichinanpa,  
 manana kushilla kawsanankunapa. Chaypi payta  
 shuk atun sablitashina kurkakuna runakunata  
 yuyachinanpa makanakushpa wañunakushpa  
 shukwa shukwa kawsanankunapa.

<sup>5</sup> Chaymanta chay Obeha Maltaka chay  
 kimsaynin wiki ratachirishkata pakishpan  
 uyarkani chay chusku kawsakkunamanta  
 kimsaynin kayahushkanta ¡shamuy! nishpa.  
 Chaypina shuk yana kaballuta rikurkani. Chay  
 awanpi tiyahukka makinpi charihurka shuk  
 balansata. <sup>6</sup> Chaypi chay chusku kawsakkunapa  
 chawpinkunamanta shuk rimahuktashina  
 uyarkani: Yarkay punchakuna kashpan shuk  
 puncha tarawana kullkiwa atipankichi rantinata  
 shuk kilo mikuna trigullata, mana kashpaka  
 kimsa kilo pukrikunapa mikuna sebadallata.  
 Ama yanka usuchinkichichu chay muyu wirayuta  
 chay vinu tarputapas, yarkay punchakuna

kashpanpas runakunarayku mana pishinanpa.

<sup>7</sup> Chaymanta chay Obeha Maltaka chay chuskuynin wiki ratachirishkata pakishpan uyarkani chay chusku kawsakkunamanta chuskuynin kayahushkanta ¡shamuy! nishpa.

<sup>8</sup> Chaypina shuk tsala kaballuta rikurkani. Chay awanpi tiyahukka Wañuy shutiyumi karka. Allpapi paktashpan achka runakunami wañurkakuna. Payka kamachirishka karka shuk parti allpapi runakunata wañuchichinanpa. Chayrayku runakuna paykunapura wañunakushpa wañurkakuna. Shukkunaka yarkaywa unkuywa wañurkakuna. Shukkunaka allpapi kawsak animalkunawa wañuchiy tukurkakuna.

<sup>9</sup> Chaymanta chay Obeha Maltaka chay pichkaynin wiki ratachirishkata pakishpan rikurkani silupi shuk wañushkakunapa almankunata. Paykunaka Yaya Diospa shiminta Jesukristupa rimashkantapas mana sakishpa kirishkankunaraykumi wañuchiy tukurkakuna. Chasna wañuchiy tukushpankuna Yaya Diosrayku wiwakunata rupachina tuchpashina rikunayu ukupi kahurkakuna.

<sup>10</sup> Chaypi sinchita rimarkakuna: Tukuyta kamachik Yaya Dios, ucha illa alillata rurak, tukuy rimashkaykita paktachik ¿ima urasta allpapi kawsakkunata rurashkankunamanta tapunki? ¿Ima urasta ñukanchita wañuchik runakunata kastiganki? <sup>11</sup> Chaymanta paykunata kurkakuna yura churarinata. Chaypina Yaya Dioska paykunata rimarka: Chapaychira shuk ratu Jesukristuta shuk kasuk masikichikunapas



kankunashina wañuchiy tukunankunakama. Paykunapas akllarishkami kanahun wañuchiy tukunankunapa.

<sup>12</sup> Chaymanta chay Obeha Maltaka chay soktaynin wiki ratachirishkata pakishpan rikurkani shuk sinchi allpa kuyuyta. Chaypina intika yanayarka, imashnami shuk runa aylun wañushpan yanata churarin chasna. Purahushka killaka yawarshinami pukayarka.

<sup>13</sup> Chaymantapas achka istrillakuna silumanta urmarkakuna, imashnami llullu muyukunaka manara pukupushpankuna sinchi wayrawa wicharinahun. <sup>14</sup> Siluka shuk kara wankurishushkashinami wankurishpa chinkarirka. Tukuy urkukunaka islakunapas anchuchiy tukurkakuna chay kahushkankunamanta.

<sup>15</sup> Chayta rikushpankuna tukuy runakuna pakarkakuna. Atun apukuna, yachayyukunapas, suntalukunapa apunkunapas, chaymantapas tukuy apukuna pakarkakuna. Achka imayu runakuna, patronyu mana patronyu runakunapas, tukuy pakarkakuna. Mana atipashpankuna sinchikunata shukkunaka uchkukunapi, shukkunaka urku rumikuna chawpipi pakarkakuna.

<sup>16</sup> Chaypina rimarkakuna: Imashnashi urku rumikuna awanchipi tularinahuma chay kamachinan tiyarinanpi tiyahuk Yaya Diospa rikuhushkanmanta ñukanchita pakanankunapa, chay Obeha Maltaka ñukanchita piñarishpa kastiganayahushkanmantapas.

<sup>17</sup> Ñami paktashka Yaya Diospa atun kastiganan punchaka. Pitaya atipama sinchikunata paypa puntanpi nishpa.

## 7

*Yaya Diospa akllashkan runakuna urintinkunapi killkay tukushkankunamanta riman*

<sup>1</sup> Tukuy chaykunata rikushkayniwasha chusku angelkunata rikurkani, chusku parti silu allpapi tuksirishkakunapi ñawipura rikunakushpa shayahukkunata. Paykunaka chay chusku partimanta wayrakunata arkahurkakuna allpapi, yakupi, kaspikunapi mana nima musyaypata wayrananpa.

<sup>2</sup> Kamachirishka kahushpankuna allpata yakuta waklichinankunapa ña chay wayrakunata kacharinalla kahurkakuna. Chaypina rikurkani shuk angelta inti llukshinamanta shamuhukta. Paymi apamuhurka shuk imata, chaywa shuk runakunapi killkananpa shuklla kawsak Yaya Dios amunkuna kananta. Chay angelka chay chusku angelkunatami kaparishpa rimarka:

<sup>3</sup> ¡Amara waklichiychirachu allpata, yakuta, nima kaspikunata! Puntiru killkananchira tiyan Yayanchi Diosta kasuk runakunapa urintinkunapi, paypa kashkankunarayku.

<sup>4</sup> Chasna chay runakunapi killkashkanwasha uyarkani masna runakunami urintinkunapi killkarishka karkakuna. Tiyarka shuk pachak chusku chunka chusku waranka runakuna tukuy Yaya Diospa akllashkan runakunapa ayllunkunamanta.

<sup>5-8</sup> Karan chay chunka ish kay ayllukunamanta chunka ish kay waranka urintinkunapi killkarishka karkakuna. Chay Judá wañupa miraymanta, Rubén wañupa miraymantapas, Gad wañupa

miraymantapas, Aser wañupa miraymantapas, Neftalí wañupa miraymantapas, Manasés wañupa miraymantapas, Simeón wañupa miraymantapas, Leví wañupa miraymantapas, Isakar wañupa miraymantapas, Sabulón wañupa miraymantapas, José wañupa miraymantapas, chaymantapas Benjamín wañupa miraymanta tukuy chasnalla urintinkunapi killkarishka karkakuna.

*Juan nima yupaypa achka runakunata yura churarishkakunata rikushkanmanta riman*

<sup>9</sup> Chaymanta nima yupaypa achka runakunata rikurkani silupi. Paykuna karkakuna karan shuk allpakunamanta, karan ayllukunamanta, karan shimita rimakkunamantapas. Tukuy chay nima yupaypa achka runakunaka shayahlla kahurkakuna kamachinan tiyarinanpi tiyahuk Yaya Diospa puntanpi, chay Obeha Maltapa puntanpipas. Tukuy yurata churarishka kahurkakuna. Chaymantapas makinkunapi charihlla kahurkakuna chipati pankakunata Yaya Diosta kushichihushpankuna kuyuchinankunapa. <sup>10</sup> Chaypina kaparishpa rimarkakuna:

Kan tukuyta kamachik Yayanchi Dios,  
kan Obeha Malta,  
ñukanchikunata kishpichik kankichi nishpa.

<sup>11</sup> Tukuy angelkunaka chay Yaya Diospa suma kamachinan tiyarinan, chay rukukuna, chay chusku kawsakkuna muyukta shayahurkakuna. Chaypina chay kamachinan tiyarinan puntapi allpakama kumurishpa kunkurirkakuna Yaya Diosta kushichinankunapa kasna nishpankuna:

12 Alitami kanmanta chay runakunaka  
rimahunkuna.  
Kanllata Yayanchi Dios,  
tukuy atunyachishpa kushichinahuchun.  
Tukuy rimanahuchun suma atun yachayyu  
tukuyta yachak kanki nishpa.  
Tukuy kanllata agradesinahuchun.  
Kanllata tukuy yuyashpa kushichinahuchun.  
Tukuyta kamachik kashpayki  
kanllata tukuy kasunahuchun.  
Tukuy kawsakkunaka rimanahuchun kanllami  
tukuyta atipak kanki nishpa.  
Tukuy uras wiñayparayku chasna kachun.

13 Chaypina chay ishkay chunka chusku  
rukukunamanta shukka tapuwarka: ¿Yachankichu  
pikunata chay rikushkayki yurata churarishka  
mana yupaypa runakunaka, chaymantapas  
maymantataya shamushkakuna? nishpa.

14 Chasna rimawashpan aynirkani: Manami ya-  
chanichu. Kankunallami yachankichi, rimaway  
pikunataya chay runakunaka nishpa.

Chaypi chay rukuka rimawarka: Chay  
yurata churarishka runakunaka chay atun  
parisina punchakunapi kawsashpankuna  
Yaya Diosta kasushpallami katirkakuna.  
Imashnami churarinaykichikunata sumakta  
taksashpaykichi susya illa tukun, chasnashinami  
chay runakunaka chay Obeha Malta  
wañushpan yawarnin shuturishkanrayku  
paypi kirishpankuna ucha illa tukushkakuna.

15 Chasna uchankunamanta llakichirishka  
kashpankunami Yaya Diospa kamachinan  
tiyarinan puntapi shayahunkuna. Punchanti

tutanti wasinpi sirvishpa kawsanahun. Chasna kawsahushpankunami chay kamachinan tiyarinanpi tiyahuk Yaya Dioska tukuy uras paykunawa kawsahushpan alita kuyran.  
<sup>16</sup> Paykunaka manana yarkankakunachu, nima yakunayankakunachu, Jesukristuta alita riksishkankunarayku kushillana kawsanahun. Nima intita, nima rupayta parisinkakunanachu.  
<sup>17</sup> Chaymanta chay Yaya Diospa kamachinan tiyarinan puntapi kahuk Obeha Maltaka paykunata alita kuyranka, wiñaypa kawsayta kuk tukyarik yakuma pushanka chay yakuta upyashpa kushilla kawsanankunapa. Yaya Dioska ñawinkuna yakuta chakichishpan manana wakashpa nima llakishpa kawsankakunachu nishpa.

## 8

*Chay Obeha Maltaka chay kanchisnin wiki rat-achirishkata pakishkanmanta riman*

<sup>1</sup> Chaymanta chay Obeha Maltaka chay killka wankurishkapa kanchisnin wiki ratachirishkata pakirka. Chasna pakishpan chawpi urata silupi chunlla tukurka.

<sup>2</sup> Chaypina rikurkani chay kanchis angelkunata, Yaya Diospa puntanpi wiñay shayarinankunapi shayahukkunata. Karan shukta shuk trompetata kurkakuna.

<sup>3-4</sup> Chaymanta rikurkani shuk angelta shuk oromanta rurarithka apinayu kallanata apamuhukta mishkinlla asnak wikita chaypi churashpa rupachinanpa. Chay angelka Yaya Diospa tiyarinan puntapi

kahuk oromanta rurarishka tuchpashina mayanpi shayarirka. Chaypi payta achka mishkinlla asnak wikiwa chapurishkakunata kurkakuna, chay tuchpashinapi rupachishpan Yaya Diospa runankunapa mañashkankunaka paypa rikushkanpi ali kanankunapa. Chay kushnika tukuy mañashkankunawa pakta Yaya Diosta kushichishpa angelpa charihushkan kallanamanta awata rirka. <sup>5</sup> Yaya Dios mañashkankunata aynishpan chay angelka chay apinayu kallanapi chay tuchpashinamanta shuk piti nina tsalita untachirka. Chaymanta chay tsalita allpama wichurka. Chaypina sinchi rayu uyarirka, sinchi ilampa rikurirka, chaymantapas sinchita allpaka kuyurirka.

*Chay kanchis angelkunamanta chusku trompetankunata pukushkankunamanta riman*

<sup>6</sup> Chaypina chay kanchis angelkunaka trompetankunata alsarkakuna pukunankunapa.

<sup>7</sup> Chaypi puntiru angelra trompetanta pukurka. Chasna pukuhushpan tamyachiriwa sinchiyashka bolastukuna ninawa yawarwa chapurishkakuna sinchita allpama urmarkakuna. Chasna urmashpankuna tukuy allpata tukuy sachata kimsa parihi partikunapi tupushpa, chay kimsamanta shuk parti tupu ruparka, chasnallatata tukuy kawsa kiwakunamantapas.

<sup>8</sup> Chaypina ish kaynin angelka trompetanta pukurka. Chasna pukuhushpan shuk atun sintihuk urkushina atun yaku marpi urmarka. Chaypi tukuy chay atun yaku marta kimsa

parihu partikunapi tupushpa, chay kimsamanta shuk parti tupu yawar tukurka. <sup>9</sup> Chasna yawar tukushpan chay atun yaku marpi kawsakkunata yupashpa kimsa parihu muntunpi churashpa, chay kimsamanta shuk muntun tupu wañurkakuna. Chay atun yaku marpi purik barkukunamanta lanchakunamantapas shuk muntun tupu chinkarirkakuna.

<sup>10</sup> Chaymanta kimsaynin angelka trompetanta pukurka. Chasna pukahushpan shuk atun istrillaka shuk kaspi punkarawa armachirishka sintihukshina silumanta urmarna. Tukuy yakukunata yupashpa kimsa parihu yupashkapi churashpa, chay sintihuk istrillaka chay kimsamanta shuk yupashka tupupi urmarna, chasnallatata yaku umakunapipas. <sup>11</sup> Chay istrillapa shutinka karka Aya. Chasna urmashpan chay yakukunaka aya tukurkakuna. Chay aya yakuta upyashpankuna achka runakuna wañurkakuna.

<sup>12</sup> Chaymanta chuskuynin angelka trompetanta pukurka. Chasna pukahushpan tukuy intita tukuy killata kimsa parihu partikunapi tupushpa, chay kimsamanta shuk parti tupu waklirka, chasnallatata tukuy istrillakunamantapas. Chasna waklishpankuna chay parti amsa tukurka. Manana alita punchayachihushpankuna chasnallatata shuk parti tupu puncha tutapas amsa tukurkakuna.

<sup>13</sup> Chaymanta shuk ankata rikurkani kuska silu awapi pawarihukta. Chay ankaka sinchita kaparishpa rimarka: Alaw, alaw, alaw chay allpapi Yaya Diosta mana kasushpa kawsakkuna. Chay

kimsa manara pukuk angelkunaka trompetankunata pukushpankuna manchaypa parisinakunata parisinkakuna nishpa.

## 9

*Chay kanchis angelkunamanta pichkaynin angelka pukushkanmanta riman*

<sup>1</sup> Chaymanta pichkaynin angelka trompetanta pukurka. Chasna pukuhushpan rikurkani allpapi shuk istrillashina silumanta urmashkata. Chay urmashka istrillashina kahukta kurkakuna chay supaykunata tapana manchaypa uchku punkupa llawinta. <sup>2</sup> Chaypina chay manchaypa uchkupa punkunta paskarka. Chasna paskashpan chay uchkumanta achka kushni llukshirka atun ninamantashina. Chay kushnika intita amsayachirka wayratapas arkarka.

<sup>3</sup> Chay kushnimanta achka atun chilikkunashina llukshishpankuna tukuy allpapi shikwarirkakuna. Chay atun chilikkunaka kamachirishka karkakuna uputintikunashina tuksinankunapa. <sup>4</sup> Chaymanta kamachirishka karkakuna nima kiwakunata, nima tarpukunata, nima kaspikunata waklichinankunapa. Ashwan kamachirishkami karkakuna chay mana urintinkunapi killkarishka runakunata parisichinankunapa. <sup>5</sup> Paykunaka kamachirishka karkakuna chay runakunata mana wañuchinankunapa, ashwan pichka killata parisichinankunallapa. Chasna chay chilikkunaka chay runakunata tuksishpa parisichishpankuna sinchita nanarka shuk uputinti tuksishkashina.



<sup>6</sup> Chasna chay runakunaka yapa parisishpankuna rimankakuna imashnashi utkalla wañuynima nishpa. Chasna wañunayashpankunapas mana atipankakunachu wañunata, chay wañunankuna pucha manara paktarishkanrayku.

<sup>7</sup> Chay chilikkunaka wañunakunankunapa alicharishka kaballukunashinami parihi kuchupura karkakuna. Umankunapi shuk oromanta tawasampatashina churarishkakanami karkakuna. Uyankunaka rikurirka runakunapa uyankunashina. <sup>8</sup> Chukchankunaka shuk warmipa chukchanshinami karkakuna. Kirunkunaka shuk pumapa kirunshinami karkakuna. <sup>9</sup> Chaymanta shuk aserumanta rurarishka arkana kamisata churarishkakanashinami karkakuna. Pawahushpankuna rikrankunaka achka kaballukuna wañunakunapa karrokunata aysashpa rihukkunashinami yapa sinchita uyarirkakuna. <sup>10</sup> Chay chilikkunapa chupankunapi shuk uputinti kashashinami karkakuna. Chay kashankunawa atiparkakuna runakunata tuksinata. Chasna tuksishpankuna pichka killata chay runakunata parisichirkakuna. <sup>11</sup> Chay chilikkunapa kamachik apunkunaka chay supaykunata tapana manchaypa uchkuta kuyrak karka. Paypa shutinka karka hebreo shimipi Abadón. Chaymanta griego shimipi shutinka karka Apolión, chayka rimanayanmi waklichik. <sup>12</sup> Chasna chay chilikkunaka tuksishpankuna chay puntiru manchaypa parisinami paktarirka. Chaymanta ishkay manchaypa parisinakunarami tiyan.

*Chay kanchis angelkunamanta soktaynin angelka pukushmanmanta riman*

<sup>13</sup> Chaymanta soktaynin angelka trompetanta pukurka. Chasna pukuhushpan uyarkani chay Yaya Diospa puntanpi kahuk oromanta rurarishka tuchpashina chawpimanta shuk rimahushkata. <sup>14</sup> Chaypina chay rimahukka chay soktaynin trompetata pukuk angelta rimarka: Chay Eufrates atun yaku mayanpi chusku watarishka angelkunata paskakriy nishpa. <sup>15</sup> Chaypina chay angelka paskak rirka chay chusku watarishka angelkunata. Paykunaka alicharishka karkakuna chay ura, chay pucha, chay killa, chay wata tukuy runakunata yupashpa kimsa parihu muntunpi churashpa, chay kimsamanta shuk muntun tuputa wañuchinankunapa. <sup>16</sup> Chaymanta uyarkani maytukuy suntalukunami kaballupi wañunakuk rinkakuna. Ishkay pachak waranka warankakunami karkakuna.

<sup>17</sup> Tukuy kaykunata rikuhushkaynillapi muskuypishina rikurkani. Chay kaballukunapi purihuk runakunaka aserumanta arkana kamisata churarishkami karkakuna. Paykunapa kamsankunaka karkakuna ninashina puka, silushina killu, asufrishina killuwa pintarishka muruhlla. Chay kaballukunapa umankunaka shuk pumapa umanshinami karkakuna. Shiminkunamantaka nina kushni asufriwa llukshirka. <sup>18</sup> Chay llukshihuk nina kushni asufriwa tukuy runakunata yupashpa kimsa parihu muntunpi churashpa, chay kimsamanta shuk muntun tupu wañurkakuna.

19 Chay kaballukunaka shiminkunamanta llukshihushkankunawa chupankunawapas wañuchik karkakuna. Chay chupankunaka machakuyashina rikurirkakuna. Chay machakuyakunapa umanwashina runakunata waklichirkakuna.

20 Chay kishpishka runakunaka chay wañuykunata rikushpankunapas millaypata rurashpa kawsahushkankunata mana sakirkakunachu. Supaykunata kasushpa kushichishpa katirkakuna. Chay oromanta, kullkimanta, bronsemanta, rumimanta, kaspimanta, mana rikuk, nima uyanata atipak, nima purinata atipak runakunapa rurashkankunata Yaya Diostashina mañashpa katirkakuna.

21 Chaymanta mana sakirkakunachu runa masinkunata wañuchinata, nima supaykunata kayashpa ruranankunata. Chaymanta mana sakirkakunachu musayanakushpa kawsanankunata, nima shuwanankunatapapas.

## 10

*Shuk angel uchilla killka wankurishkata apamushkanmanta riman*

1 Chaymanta atun yachayyu angelta rikurkani, shuk puyu chawpipi silumanta uraykumuhushkata. Uman awapika shuk tsunki rikurirka. Uyanka intishinami rikurirka. Chankanmanta chakinkama shuk nina sintihukshina rikurirka. 2 Makinpi shuk uchilla killka paskarishkata apamurka. Chaypina kuska chakinwa atun yaku marpi, lluki chakinwa allpapi shayarik shamurka. 3 Chasna shayarik

shamushpan shuk pumashina sinchita kaparirka. Chasna kaparihushkanpi kanchis kuti rayuka sinchita uyarirka. Chay rayukunaka shuk rimahushkashinami uyarirkakuna. <sup>4</sup> Chay rayu rimahushkata killkanayashpayni silumanta uyarkani shuk shimi rimawahushkata: Ama killkaychu chay kanchis kuti rayu uyarihushkapi uyashkaykita. Wakaychay yuyaykillapi mana nima pi yachananpa nishpa.

<sup>5</sup> Chaypina chay rikushkayni angelka atun yaku marpi allpapipas shayahukka kuska makinta awama alsarka tukuy yachanankunapa chasnahushkanllapi rimananka shutipa kananta.

<sup>6</sup> Chasna makinta alsashpan rimarka: Tukuy uras kawsak, siluta allpata atun yaku marta, tukuy chaykunapi tiyakkunatapas rurak Yaya Dios kastigawachun kasna rimanaynika mana shutipa, kashpanka: Kunanka Yaya Dioska mananami chapannachu. Ñami tukuy rimashkanta paktachihun. <sup>7</sup> Chay kanchisnin angel trompetanta pukunan uras paktashpan tukuy Yaya Dios runakunawa rurananta yuyarishkanka paktarinkami, imashnami ñawpa paypa yachayninwa yachachikkunata rimarka nishpa.

<sup>8</sup> Chaymanta chay Yaya Diospa puntanpi kahuk mesamanta rimahukka kutikashka silumanta rimawahushkata uyarkani kasna nishpa: Apakriy chay killka paskarishkata, chay atun yaku marpi allpapipas shayahuk angel makinpi charihushkata.

<sup>9</sup> Chasna rimawashpanmi chay angelta tapuk rirkani: Chay killkarishkastuta kuway nishpa.

Chaypina chay angelka kuwashpan rimawarka: Kaykaya. Apashpayki mikuy. Chayta mikushpayki shimikipika mapa mishkishinami kanka. Wiksayki ukupika aya tukushpanmi nanachinka.

<sup>10</sup> Chaypina chay killkarishkastuta chay angelmanta apishpayni mikurkani. Chasna mikushpayni shiminipi shuk mapa mishkishina karka. Mikushkayniwasha wiksayni ukupika aya tukushpan nanachiwarka.

<sup>11</sup> Chaypina chay angelka rimawarka: Kanmi runakunata kutikashka rimanayki tiyan pasanmanta. Achka llaktakunapi kawsak runakuna parisinankunamanta rimanayki tiyan, chaymanta achka muntun runakuna karan muntun chikan shimita rimakkuna parisinankunamanta, chay runakunata kamachik apunkuna parisinankunamantapas rimanayki tiyan nishpa.

## 11

### *Ishkay ali yachachikkunamanta riman*

<sup>1</sup> Chasna muskuypishina rikuhushkaynillapi shuk tupuna kaspita kuwashpan shuk rimawarka: Kay kapiwa Yaya Diospa wasinta tupukriy. Chay wasinpi rupachina tuchpashinatapas tupukriy. Chaymantapas chaypi Yaya Diosta kushichishpa mañahuk runakunata yupakriy. <sup>2</sup> Chay Yaya Diospa wasinmanta ashwan kanchama pampa kincharishkataka mana tupunkichu. Chay pampa kincharishkapika Yaya Diosta mana kasuk runakunami yaykushpankuna amuyankakuna. Chasnallatatami chay runakunaka Yaya

Diospa llaktan Jerusalenta amuyashpankuna chusku chunka ishkay killata waklichinkakuna nishpa. <sup>3</sup> Chaymanta Yaya Dioska rimawarka: Waklichinankuna uras chay ñukamanta alita yachachik ishkay runaynikunataka yachaynitami kusha runakunata pasananmanta rimashkaynita yachachinankunapa. Paykunaka churarishka kankakuna llakihuk churarishkashina runakuna uchankunata yuyarinankunapa. Chasna churarishka chay shuk waranka ishkay pachak sokta chunka punchata runakunata yachachinkakuna nishpa.

<sup>4</sup> Chasna Yaya Dioska rimawashpan yacharkani chay ishkay yachachikkunaka chay ñawpa Yaya Diospa yachayninwa yachachik wañukunaka tukuy allpapi kamachik Yaya Diospa puntanpi rikushkankuna ishkay olivos kaspikuna ishkay lamparinkunapas kanankunata. <sup>5</sup> Maykan runakunapas chay ishkay yachachikkunata millaypata ruranayashpankunaka Yaya Dios paykunata kuyrashpan shiminkunamanta ninatashina llukshichinka llampu kuntrankunata rupachinanpa. Tukuy paykunata millaypata ruranayak runakunaka wañunankuna tiyan. <sup>6</sup> Chay ishkay yachachikkuna Yaya Diospa yachayninwa atipankakuna tamyata arkanata Yaya Diospa shiminta yachachihushkankuna tukurinan punchakama. Chaymanta atipankakunami tukuy yakukunata yawarta ruranata. Chaymantapas masna kutipas atipankakuna tukuy manchaypata rurashpa runakunata parisichinata uchankunata yuyarinankunapa.

<sup>7</sup> Chaymanta chay ishkay yachachikkunaka yachachihushkankunata tukuchishpankuna chay supaykunata tapana uchkumantami shuk manchaypa animalshina rikunayu llukshimunka. Chasna llukshimushpan chay animalka chay ishkay yachachikkunata chiknishpan kallarinka wañunakunata. Chaypi paykunata winsishpa wañuchinka.

<sup>8</sup> Chasna paykunata wañuchishpan chay yachachikkunapa aychankunata wichunkakuna chay Jerusalén llaktapa ñampi chawpipi. Chay llaktallapillatatami paykunapa Amunkunata kruspi wañuchirkakuna. Chaypi kawsak runakuna chay Babilonia atun llaktapi kawsakkunashina millaypata rupashpa Yaya Diosta mana kasushpa kawsankakuna. Chaymantapas Sodoma llaktapi kawsakkunashina Egipto allpapi kawsakkunashina millaypakunata rurashpa kawsankakuna.

<sup>9</sup> Chasna chay ishkay yachachikkuna wañuchiy tukushkankunawasha kimsa puncha chawpita tukuy partimanta runakuna chay ishkay wañushkakunapa wichurishka aychankunata rikunkakuna. Tukuy ayllukunamanta, tukuy chikan shimita rimakkunamanta, tukuy allpakunamantapas runakuna aychankunata rikunkakuna. Chasna chay wichurishka aychankunata rikushpankuna manami munankakunachu nima pi paykunata pampanankunapa. <sup>10</sup> Chay ishkay yachachikkuna wañushpankuna tukuy llaktakunapi kawsak runakuna atunta kushikunkakuna manana paykunata killachishkankunarayku, imashnami

killachishpa kawsapayarkakuna millaypata  
 rurashkankunata yuyachishpankuna.  
 Chasna kushikushpankuna fiestata rurashpa  
 regalukunata shukta shukta kunakunkakuna.

<sup>11</sup> Chay ishkay yachachikkunapa aychankuna  
 kimsa puncha chawpita wichurishka  
 kashpankuna Yaya Dioska wañushkankunamanta  
 kawsachimurka. Chaypina atarimurkakuna.  
 Chasna atarimushkankunata rikush-  
 pankuna runakunaka atunta mancharishpa  
 kiparirkakuna. <sup>12</sup> Chaymanta uyarkakuna  
 silumanta shuk sinchi shimiwa chay ishkay  
 yachachikkunata rimahushkata ¡sikamuychi  
 kayma! nishpa. Chaypina puyu ukupi siluma  
 rirkakuna. Chay paykunata chiknik runakunaka  
 rihushkankunata rikurkakunami. <sup>13</sup> Chasna  
 siluma rishpankuna shuk sinchi allpa kuyuy  
 tiyarka. Chasna allpa kuyurishpan chay llaktapi  
 wasikunata yupashpa chunka parihu muntunpi  
 churashpa, chay chunkamanta shuk muntun  
 tupu wasikuna tularishpankuna urmarkakuna.  
 Chaypi kanchis waranka runakunami  
 wañurkakuna. Chay wañuymanta kishpishka  
 runakunaka manchaywa kiparishpankuna chay  
 silupi kawsak Yaya Diosta atun yachayyumi kanki  
 nishpa rimarkakuna.

<sup>14</sup> Chasnami chay ishkaynin manchaypa parisi-  
 naka ña paktarirka. Chaymanta utkallami kim-  
 saynin manchaypa parisinaka paktarinka.

*Chay kanchisnin angelka trompetanta  
 pukushkanmanta riman*



<sup>15</sup> Chaypina chay kanchisnin angelka trompetanta pukurka. Chasna pukuhushpan achka sinchita kaparishpa rimahushkakunata uyarkani kasna nishpa:

Kunan shuti Yaya Diosninchika paypa  
Kachashkan Kishpichikwa pakta ña tukuy  
allpapi kawsak runakunata kamachinata  
kallarishkakuna.

Kunanmanta pachami  
wiñayparayku kamachinkakuna.

<sup>16</sup> Chaypina Yaya Diospa puntanpi apupa tiyarinankunapi tiyahuk ishkay chunka chusku rukukunaka allpakama kumurishpankuna payta kushichishpa atunyachirkakuna:

<sup>17</sup> A Yaya Dios,

Tukuypa apunmi kanki.

Tukuyta atipak kanki.

Ñawpamanta pacha tiyak,  
kunankama kawsak kanki.

Kunan atun yachaykita rikuchishpayki kallarishkanki kamachinata.

Chayrayku kanta atunta agradesinchi.

<sup>18</sup> Tukuy llaktakunapi kawsak runakuna kanta mana kasunayashpa yapa piñarirkakuna.

Chasna piñarishpankuna

ñami kanpapas piñarinayki punchaka paktarishka.

Ñami paktarishka tukuy wañushkakunata kawsachishpayki rimanaykipa pimi kastigarinka, pimi kishpinka nishpa.

Ñami paktarishka tukuy runaykikunata alita rurashkankunarayku kushichinayki punchaka.

Kanpa yachaykiwa shimikita alita yachachikku-  
nata kushichinki.  
Chaymantapas tukuy kanta kasuk yuyak runaku-  
nata kushichinki, mana imananchu  
yachayyu mana yachayyu kashpankunapas.  
Ñami paktarishka kay allpapi waklichishpa  
kawsak  
runakunata kastiganayki punchaka.  
Parisichishpa kawsashkankunarayku paykunana  
wiñaypata parisinankuna tiyan nishpa.

<sup>19</sup> Chasna chay rukukunaka rimashpankuna  
rikurkani silupi Yaya Diospa wasinpa punkun  
paskarihukta. Paypa wasin ukupi rikurkani  
chay Yaya Diospa kamachishkankuna ñawpa  
killkarishkapa wakaychanan maletata  
orowa armachirishkata. Chasna chay wasi  
punkuka paskarishpan sinchi ilampakuna  
rikurirkakuna, sinchita rimashkashinami  
uyarirka, chaymantapas sinchi rayukuna  
uyarirkakuna. Chay urasllatatami sinchi allpa  
kuyuy tiyarka. Chaymanta achka tamyā chiriwa  
sinchiyashka bolakuna sinchita urmarkakuna.

## 12

*Juanka shuk warmita, shuk manchaypa pu-  
rawashina rikunayutapas rikushkanmanta rima*

<sup>1</sup> Chaymanta rikurkani silupi shuk  
manchariypa suma rikunayuta, Yaya Diosta  
kasuk runakuna pasanankunamanta yachachi-  
nayahushkata. Chay rikushkaynika shuk warmi  
karka intiwa wankurishka, imashnami shuk  
llachapawa. Chay warmipa chakin ukupi  
rikurkani killata. Chaymantapas umanpi

rikurkani chunka ishkay istrillakunamanta rurarishka tawasampatashina. <sup>2</sup> Chay warmika chichu kashpan ña wawayananpa wiksan nanahushpan sinchita kaparirka.

<sup>3</sup> Chaymantapas rikurkani silupi shuk yapa manchaypa rikunayuta, supaykunapa apun rurananmanta yachachinayahushkata. Chay rikushkaynika chakiyu puka purawashinami karka, kanchis umayu, chunka kachuyu. Chay kanchis umankunapika apupa tawasampankunatashina churarishka karka. <sup>4</sup> Chay purawashina manchaypa rikunayuka tukuy istrillakunata yupashpa kimsa parihu yupashkapi churashpa, chay kimsamanta shuk yupashka tupu istrillakunata chupanwa silumanta allpama urmachirka. Chaymanta chay purawaka chay wawayanalla warmipa puntanpi shayarirka wawayashpan wawanta mikunanpa.

<sup>5</sup> Chaypina chay warmika shuk kari wawata wawayarka. Chay wawanka tukuy llaktakunamanta runakunata shuk puncha fierromanta rurarishka barawa sinchita kamachinan tiyan. Chay purawaka chay wawata mikunayashpan Yaya Dios payta pusharka kamachinan tiyarinan puntama paywa pakta kamachinanpa.

<sup>6</sup> Chasna Yaya Dios wawanta pushashpan mamanka chunlla chakishka allpama mitikurka. Chaypi Yaya Dioska shuk ali kawsanata payrayku alicharka chaypi payta shuk waranka ishkay pachak sokta chunka punchata wakaychananpa.

<sup>7</sup> Chaykunata rikushkayniwasha silupi rikurkani achka kallarihushkakunata

makanakunata. Chay angelkunapa atun kamachik angel Miguelmi tukuy paypa kamachinan angelkunawa pakta makanakurkakuna chay purawashina rikunayu supaykunapa apunwa, tukuy paypa kamachinan supaykunawapas siluta amuyanayahushpankuna.<sup>8</sup> Chasna makanakushpankuna chay purawaka tukuy kamachinan supaykunawa paktami makay tukurkakuna. Chayraykumi silumanta wichuy tukushka karkakuna, supaykunapa apun manana Yaya Diosta runakunamanta rimak rinanpa mana ali rurashkankunata, nima tukuy runakunata kamachinanpa.<sup>9</sup> Chay purawaka chay ñawpamanta pacha runakunata llullachishpa kawsak machakuyami. Paypa shutinka Washanchakmi, chaymanta shuk shutinka Yaya Diospa Kuntran Supaykunapa Apunmi. Payka tukuy runakunata llullachik kan. Paymi tukuy kamachinan supaykunawa pakta allpama wichuy tukurka.

<sup>10</sup> Chaymanta uyarkani silupi sinchi shimiwa rimahushkata kasna:

Kunan shuti ñami Yyanchi Dioska wawankunata supaykunapa apunta kichushkanta rikuchin.

Kunan ñami atun yachayninta rikuchihun.

Ñami kallarishka kamachinata.

Chaymantapas Kachashkan Kishpichiktapas ña churashka paywa pakta kamachinanpa.

Kunan shuti ña supaykunapa apunka silumanta wichuy tukushka.

Manara wichuy tukushpan

Yayanchi Diosta kasuk masinchikunamanta pun-  
chanti tutanti mana alita rurashkankunata  
rimak ripayarka.

11 Chay Obeha Maltaka wañushpan yawarninka  
shuturirka Yaya Dios tukuy payta kasukku-  
nata llakichinanpa.

Chay Yaya Diosta kasuk masinchiku-  
naka yawarnin shuturishkanpi  
sinchikushkankunarayku chay  
supaykunapa apunta winsirkakuna.

Chaymanta Yaya Dios paykunata kish-  
pichishkanta rimashpa kawsashkanku-  
narayku chay supaykunapa apunta  
winsirkakuna.

Chaymantapas winsirkakuna  
runakuna wañuchihushpankunapas mana sakishpa  
Yaya Diosta kasushkankunarayku.

12 Chasna supaykunapa apunta win-  
sishkankunaraykumi akuychi atunta  
kushikushunchi tukuy silupi kawsakkuna.

Alaw tukuy allpapi kawsak runakuna.  
Kankunaraykuka atuntami llakirinchi,  
chay supaykunapa apun kankunama  
uraykushkanrayku. Payka yachashpan  
runakunata kamachihushkan ña  
tukurihushkanta yapa sinchita piñarishka  
nishpa.

13 Chasna chay purawashina rikunayuka  
allpama wichuy tukushpan kallarirka  
chay warmi kari wawata wawayashkata  
wañuchinayashpa katinata.

14 Chasna payta katishpan Yaya Dioska chay  
warmita atun ankapa rikrankunata kurka,

pawashpan chay chunlla chakishka allpama pakak rinanpa. Maypimi Yaya Dioska payrayku alicharka, chaypi kimsa wata chawpita payta karashpa wakaycharka chay purawaka mana apinanpa.

<sup>15</sup> Chaypina chay purawaka shiminmanta achka yakuta kacharka chay warmita sinchita shutuhuk yakuwa chinkachinanpa. <sup>16</sup> Chasna chay manchaypa yakuta kachashpan allpaka chay warmita yanapashpa paskarirka. Chaypina chay purawapa kachashkan yakuka llampu yaykurka. <sup>17-18</sup> Chasna chay purawaka mana atipashpan chay warmita wañuchinata sinchita piñarirka. Chasna piñarishpan tukuy chay warmipa mirayninkunawa makanakuk rirka. Chay mirayninkunaka Yaya Diospa kamachishkanta Jesukristupa yachachishkantapas mana sakishpa kasuk runakunami kanahun.

## 13

*Juanka ishkay manchaypa animalkunata rikushmanmanta riman*

<sup>1</sup> Chasna chay purawaka piñarishpan atun yaku mar mayanpi shayarirka. Chaypina shuk manchaypa animalta chay yakumanta llukshimuhukta rikurkani. Chay animalpas chay purawashina kanchis umayu chunka kachuyumi karka. Karan kachunpika apupa tawasampatashinami churarishka karka. Chay kanchis umankunapika Yaya Diosta yapa piñachik chay animalpa shutinkuna killkarishka karkakuna. <sup>2</sup> Chay animal rikushkaynika shuk yana pumashina rikunayumi karka.

Chakinkunaka osopashinami karkakuna. Paypa shiminka shuk atun pumapashinami karka. Chaypina chay purawaka payta kurka atun yachayninta runakunata sinchita kamachinanpa.

<sup>3</sup> Chay pumashina rikunayuka shuk umanpi wañuyupa pitirishkayumi karka. Chaymanta chay pitirishkanka ampirishka karka. Tukuy allpapi kawsak runakunaka chay wañuyupa pitirishkanmanta ampirishkanta rikushpankuna mancharirkakuna. Chasna wañuyta winsik kashkanta rikushpankuna payta kirishpa katirkakuna. <sup>4</sup> Chaymantapas chay manchaypa purawashina rikunayuta kushichishpami kawsarkakuna, chay manchaypa animal yakumanta sikamushkata yachayninta kushkanrayku. Chaymanta chay yakumanta sikamushka animaltapas kushichishpa kawsarkakuna: Mana tiyanchu nima shuk kanshina atun yachayyuka. Nima maykan atipancho kanta winsinata nishpa.

<sup>5</sup> Chay purawaka yachayninta kushpan chay manchaypa animalka pay kikinta atunyachishpa Yaya Diosmanta millaypata rimashpa kawsarka. Yaya Dioska payta sakirka chusku chunka ishkay killakunata munashkanta rurashpa kawsananpa.

<sup>6</sup> Chaypina Yaya Diosta pukllachishpa paymanta millaypata rimashpa kawsarka. Yaya Diospa kawsananmanta paywa pakta silupi kawsakku-namantapas millaypata rimashpa kawsarka.

<sup>7</sup> Chaymanta Yaya Dioska sakirka akllashkan runakunawa makanakushpan chay animalka winsinanpa. Chasna winsishpan tukuy ayllukunamanta runakunata, tukuy chikan

shimita rimak runakunata, tukuy allpakunamanta runakunatapas kamachikmi tukurka.  
 8 Chaypina tukuy allpapi kawsak mana Yaya Diosta kasuk runakunaka payta kushichishpa kawsankakuna. Paykunapa shutinkunaka manami killkarishkachu kahunkuna chay Yaya Dioswa kawsak runakunapa shutinkuna killkarishkapi. Chay killkaka ñukanchi runakunapa uchanchikunarayku wañushka Obeha Maltapami kan. Chaypika Yaya Dioska kay munduta rurashkanmanta pachami paywa kawsak runakunapa shutinkunaka killkarishka kanahun.

9 Maykankunachari uyanahun kay rimahushkaynita alita shunkunpi wakaychachun:

10 Yaya Dios munashpan shukkunata apishpa karselpi churanankunapa, chaykunaka karselma rinankuna tiyan.

Yaya Dios munashpan shukkunata sabliwa wañuchinankunapa, chaykunaka sabliwa wañuchiy tukunankuna tiyan.

Chasna parisinakuna tiyashpan ñukanchi Yaya Diospa akllashkan runakunaka payllata yuyashpa mana sakishpa alita paypi sinchikunanchi tiyan.

11 Chaymanta rikurkani shuk animalshina rikunayuta allpa ukumanta llukshimuhukta. Chay animalka obeha maltashina ishkay kachuyumi karka. Chasna obeha maltashina kachuyu kashpanpas paypa rimananka chay



manchaypa purawapa rimananshinallatatami karka. <sup>12</sup> Chay animalka tukuy chay wañuyupa pitirishkanmanta ampirishka animalpa munashkanta rurashpa kawsarka, payshina yachayyullatata kashpan. Chasna tukuy allpapi kawsak runakunata yuyachirka chay ampirishka animalta kushichishpa kawsanankunapa.

<sup>13</sup> Chasna chay ampirishka animalta yanapashpan tukuy runakunapa rikushkankunapi atun yachaywa nima ima uras rikushkankunata rurarka. Ninatapas silumanta allpama urmachirka. <sup>14</sup> Chasna Yaya Dios sakishkanrayku chay animalka chay ampirishka animalpa rikushkanpi atun yachaywa runakuna nima ima uras rikushkankunata rurashpan tukuy allpapi kawsak runakunata llullachirka. Chasna runakunata llullachishpan chay sabliwa wañuyupata pitirishkanmanta kawsarishka animalshina rikunayuta rurachirka chayta runakuna kushichinankunapa. <sup>15</sup> Chaymanta chay animalka Yaya Dios sakishkanrayku chay kushichishkankunata shuk kawsashina rimakta rurarka. Chay rurachishkan animalshina rikunayuta mana mañak runakunataka wañuchichirka. <sup>16</sup> Chaymanta kamachirka tukuy runakuna mana kуска makinpi kashpanka urintinkunapi killkarishka kanankunapa. Tukuy kamachirishka karkakuna killkarinankunapa, yachayyu mana yachayyu runakunapas, kullkiyu mana kullkiyu runakunapas, chaymanta patronyu mana patronyu runakunapas. <sup>17</sup> Maykan runakunami mana killkarishkachu karkakuna mana atiparkakunachu rantinata

nima rantichinata. Tukuy runakuna kamachirishka karkakuna chay animalpa shutinwa, mana kashpaka paypa shutinpa numerunwa killkarinankunapa.

<sup>18</sup> Kaykunamanta rimashkaynita asirtanay-kichipaka Yaya Diosmanta yachayta munankichi. Chay yachaywa alita yachakuychi yachanay-kichipa pimi kan chay pitirishkanmanta ampirishka manchaypa animalka, mana kankunata llullachinanpa. Paypa shutinpa numerunka rimanayan shuk runapa shutinta. Chay numerunka sokta pachak sokta chunka saktami.

## 14

*Juanka Yaya Diosta kasuk runakuna shuk mushu takinata takihushkankunata rikushkanmanta riman*

<sup>1</sup> Chaymanta chay Obeha Maltata rikurkani maypimi Yaya Diospa llaktanka, chay Sion urkupi shayahushkata. Chaymanta shuk pachak chusku chunka chusku waranka runakunatami paywa pakta tantaylla kahukkunata rikurkani. Chay runakunapa urintinkunapika chay Obeha Maltapa shutin killkarishka karka, paypa Yayanpa shutinpas.

<sup>2</sup> Chaymantapas uyarkani silumanta shuk atun yaku urkumanta urmahuktashina. Chayllatami shuk sinchi rayushina uyarirka. Chaymantapas karka achka takishpa arpankunata waktahushkashina yapa suma.

<sup>3</sup> Chay achka runakunaka Yaya Diospa kamachinan tiyarinan puntanpi, chay chusku

kawsakkunapa, chay ishkay chunka chusku rukukunapa puntankunapipas shuk mushu takinata takirkakuna. Chay shuk pachak chusku chunka chusku waranka runakunalla atiparkakuna chay mushu takinata yachakunata, tukuy allpapi kawsak runakunamanta paykunalla uchankunamanta kishpichirishka kashkankunarayku. <sup>4</sup> Chay Yaya Diosta kasuk runakunaka chay runa masinkunapa rurashkankuna yanka dioskunata manami kushichirkakunachu. Paykunaka kay allpapi Yaya Diosllatami kasushpa kawsarkakuna. Chaymantapas chay Obeha Maltata alita kasushpa katirkakuna. Chay Obeha Maltaka chay runakunata tukuy allpapi kawsak runakunamanta supaykunapa apunta kichurka paypa Yayan Diospapas kanankunapa. <sup>5</sup> Chasna kashpanmi Yaya Diospa rikushkanpika ucha illa kanahun, nima shuk llullata rimashkankunata tarishkachu.

*Juanka kimsa angelkunapa rimashkankunata uyashkanmanta riman*

<sup>6</sup> Chaymanta rikurkani shuk angelta kuska silu awapi pawarihukta. Chay angelka tukuy allpapi kawsak runakunata yachachirka tukuy uras chasnalla rimak Yaya Diospa ali shiminta runakunata kishpichinanmanta. Tukuy allpakunapi kawsak runakunata, tukuy ayllukunamanta runakunata, tukuy chikan shimita rimak runakunatapas yachachirka. <sup>7</sup> Chay angelka sinchita kaparishpami rimarka: Ñami Yaya Dioska tukuy payta mana kasuk runakunata kastiganan uraka paktarishkana.

Chayrayku Yaya Diosta manchashpa alita kasuychi. Payllatana yuyashpa kushichiychi. Paymi siluta, allpata, atun yaku marta, tukuy yaku umakunatapas rurarka. Chayrayku payllata kushichishpa mañaychi.

<sup>8</sup> Chasna rimashkanwasha shuk angelna tukuy millaypata rurachik runakuna chinkarinankunamanta rimarka. Chay runakunata yanka shutiyachishpan chay ñawpa millaypakunata rurachik runakunapa llaktan Babiloniata rimarka kasna: Ñami chinkarirkana chay Babilonia atun llaktaka. Ñami chinkarishkana. Chay Babilonia llaktapi kawsak runakunaka mana sakinayashpa tukuy millaypakunata rurarkakuna. Chasna rurashpankuna tukuy allpapi kawsak runakunata llullachishpa yachachirkakuna paykunata katishpa yuyay illashina tukuy millaypakunata ruranankunapa. Paykunata yachachirkakuna Yaya Diosta sakishpa yanka dioskunata kushichishpa kawsanankunapa, imashnami shuk warmi kusanta sakishpan shukwa shukwa kawsakshina.

<sup>9-10</sup> Chasna chay ishkaynin angel rimashkanwasha shuk angelna sinchita kaparishpa rimarka: Yaya Dioska atunta piñarishpa kastiganan tiyan chay pitirishkanmanta ampirishka animalta kushichishpa, payshina rikunayu rurarishkata mañashpa kawsak runakunata. Chaymantapas alimi nishpa urintinkunapi, shukkunaka makinkunapi chay animalpa shutinwa killkarishpankuna mana llakichishpachu sinchita kastiganan tiyan. Paykunaka chay Obeha Maltapa tukuy paypa

angelkunapa puntankunapi nina asufriwa sintihukpi atunta parisinkakuna. <sup>11</sup> Chasna Yaya Dios paykunata kastigashpan chay manchaypa animalta kushichik, chay animalshina rikunayuta mañak, shutintapas killkarishka runakunaka wiñayparayku parisinkakuna. Mana samashpachu punchanti tutanti chay nina asufriwa sintihukpi parisinkakuna.

<sup>12</sup> Tukuy chayta yachashpaykichi kankuna Yaya Diospa wawankuna mana sampayashpa alita sinchikunaykichi tiyan. Yaya Diospa kamachishkankunata alita kasushpa Jesukristullapi sinchikushpa kawsanaykichi tiyan nishpa.

<sup>13</sup> Chaymanta shuk rimawahushkata silumanta uyarkani: Kay rimanaynita killkay. Kunanmanta pacha kushillami kankakuna Jesukristupi kirishpa wañukkunaka nishpa.

Chasna rimashpan Yaya Diospa Espiritunka aynirka: Ari. Chasna wañuk runakunaka parisinankunamantami samankakuna, manana parisinkakunanachu. Jesukristuta alita kasushkankunaraykumi Yaya Dioska paykunata kushichinka nishpa.

*Juanka Yaya Dios tukuy payta mana kasuk runakunata kastigananta rikushmanmanta riman*

<sup>14</sup> Chaymanta rikurkani shuk yura puyuta. Chay yura puyupa awanpi rikurkani shuk runashina rikunayu tiyahukta. Paypa umanpika oromanta tawasampatashina churarishkami karka. Makinpika shuk sablitashina wiluyu kumurishkata apamurka.

15 Chaypina Yaya Diospa wasinmanta shuk angel llukshimurka. Allpapi kawsak runakunata muyukunatashina rikushpan sinchita kaparishpa chay yura puyupa awanpi tiyahukta rimarka: ¡Ñami pallanayki uraka paktarishkana! Chay allpapi muyukunaka ñami pukushkakuna pallanaykipa. Chayrayku chay wilu sablikiwa pallakriy nishpa.

16 Chaypina chay yura puyupa awanpi tiyahukka chay allpapi muyukunata sablinwa pitishpan pallarka.

17 Chaymanta chay silupi kahuk Yaya Diospa wasinmanta shuk angelna llukshimurka. Chasna llukshimushpan paypas shuk sablitashina wiluyu kumurishkata apamurka.

18 Chaymanta Yaya Diospa wasinpi kahuk tuchpashina ukumanta shuk angelna llukshimurka. Payka Yaya Diospa churashkan karka ninawa tukuy munashkanta rurananpa. Allpapi kawsak runakunaka millaypata rurashkankunawa pukushka uva muyukunatashina rikushpan chay wilu sablitashina apamuk angeltaka sinchita kaparishpa rimarka: Chay sablikiwa allpapi kahuk uva chakrakunamanta muyukunata pallakriy, ñami pukushkakuna nishpa.

19-20 Chaypina chay angelka chay wilu sablinwa allpapi kahuk uvakunataka pitishpa pallarka. Chasna pallashpanna churarka llakta kanchapi shuk atun kincharishkapi chaypi saru saruy tukunankunapa. Yaya Dios runakunata yapa piñarishkanrayku chasnashina

kastigay tukunkakuna. Chasna saruy tukushpankunana uva churanankunamanta yakunka llukshimuhukshina yawar llukshimurka. Chasna kashpanmi rikurkani achka yawar untarishkata kimsa pachak kilometro tuputa kaballukunapa kunkan sikin awankama.

## 15

*Juanka kanchis kastigak angelkunata rikushmanmanta riman*

<sup>1</sup> Chaymanta shuk atun manchariypata silupi rikurkani pasananmanta yachachiwashkata. Chay rikushkaynika karkakunami chay kanchis angelkuna runakunata kastiganankunapa rihukkuna. Paykunaka paktachinkakunami runakunapi kanchis atun parisinakunata. Chasna mana alita rurak runakunata kastigashpankunara Yaya Diospa piñayninka pasarinka.

<sup>2</sup> Chaymantapas rikurkani shuk atun yakutashina pasakta rikuyupa espehushina chuya. Chay yakushina rikunayuka ninawa chapurishkashina karka. Chay chuya yakushina mayanpika chay manchaypa animalta mana kushichik runakunami shayahurkakuna. Paykunaka chay animalshina rurarishka rikunayuta mana mañakchu karkakuna. Chaymantapas mana killkarishkachu karkakuna chay animalpa shutinwa, nima numerunwapas. Chasna Yaya Diospa kuntrankunata mana kasushpa winsishpankuna Yaya Diospa kushkan arpankunawa payta kushichishpa chaypi shayahurkakuna. <sup>3</sup> Yaya Dios paykunata

kishpichishkanmanta takirkakuna, imashnami  
 Yaya Diosta kasuk Moisés wañupas ñawpa  
 takirka. Chaymantapas uchanchikunarayku  
 wañushka Obeha Maltaka kishpichik kananmanta  
 takirkakuna kasna:

A Yaya Dios, tukuy rurashkaykikunaka man-  
 chariypa alikunami kanahun.

Kanka tukuyapa apunmi, tukuyta atipakmi kanki.

Alikunallata rurak kashpayki

tukuy runakunata rurashkanchikunamanta  
 chasnallami tapunki.

Alita rurashkakunataka kishpichinki.

Mana alita rurashkakunataka kastiganki.

Manami shukta shukmanta ashwanta valichin-  
 kichu.

Tukuy rimashkaykika shutipami kan.

Tukuy llaktakunapi kawsak runakunata  
 kamachikmi kanki.

<sup>4</sup> Kanllami ucha illa alillata rurak kanki.

Chayrayku tukuy runakuna

kantaka manchananchi tiyan.

Kanmi tukuyapa apun kanki.

Tukuy runakuna kanta atunyachishpa kushichi-  
 nanchi tiyan.

Tukuy llaktakunapi kawsak runakunaka alillata  
 rurak kanaykita rikunkakuna.

Chayrayku kanta kushichishpa mañak rinkakuna  
 nishpa.

<sup>5</sup> Chaymanta rikurkani silupi Yaya Diospa  
 wasin ukupi kwartun paskarihushkata. <sup>6</sup> Chay  
 wasi ukumanta chay kanchis parisinakunawa  
 kastiganapa rihuk kanchis angelkunaka  
 llukshimurkakuna. Paykunaka suma yura chuya  
 churarishkakunami karkakuna. Pichunkunapika



oromanta chumpita watarishkami karkakuna. <sup>7</sup> Chaypina Yaya Diospa puntanpi chusku kawsakkunamanta shukka chay kanchis angelkunata oromanta rurarishka matita kurka, karan shukta shuk matita. Chay matikunaka chay tukuy uras kawsak Yaya Diospa sinchi piñaynin untakta karkakuna. <sup>8</sup> Chaypina tukuy Yaya Diospa wasin ukupi kushni tukurka, suma atun yachayyu tukuyta atipak Yaya Dios chaypi kahushkanrayku. Chasna tukushpan nima pi atiparkachu chay wasinpi yaykunata chay angelkuna tukuy chay kanchis kastigukunata paktachinankunakama.

## 16

*Juanka kanchis angelkuna kanchis kastigukunata paktachishkankunata rikushkanmanta riman*

<sup>1</sup> Chaymanta uyarkani Yaya Diospa wasinmanta chay kanchis angelkunata sinchita rimahushkata: Talik riychi chay kanchis matikichikunata Yaya Diospa sinchi kastigananta chay allpapi paktachinaykichipa.

<sup>2</sup> Chaypina chay puntiru angelka matinta allpapi talik rirka. Chasna talishpan tukuy chay manchaypa animalpa shutinwa killkarishka, payshina rikunayu rurarishkata mañak runakunaka shuk yapa nanak mana ampiriypa llagawa unkurkakuna.

<sup>3</sup> Chaymanta chay ishkaynin angelka matinta atun yaku marpi talik rirka. Chasna talishpan yakuka ismu yawar tukurka, imashnami shuk wañushka runapa yawarninshina. Chasna

tukushpan tukuy chay yakupi kawsakkunaka  
wañurkakuna.

<sup>4</sup> Chaymanta chay kimsaynin angelka matinta  
tukuy shutuk yakukunapi tukuy allpa ukumanta  
tukyarik yakukunapipas talik rirka. Chasna talishpan  
chay yakukunapas yawar tukurkakuna.

<sup>5</sup> Chasnallapi uyarkani chay yakukunata  
kuyrak angelka Yaya Diosta rimahushkanta  
kasna:

A Yaya Dios, chasna tukuy mana ali rurak runaku-  
nata kastigashkaykirayku yachanchi alil-  
lata rurak kanaykita.

Kanka ucha illami kanki, ñawpamanta pacha tiyak,  
kunankama chasnalla kawsanki.

<sup>6</sup> Chay runakunaka kanpa yachaykiwa  
yachachikkunata wañuchirkakuna.

Chaymantapas uchankunamanta pichashkayki  
runaykikunamanta shukkunata  
wañuchishpankuna yawarninkuna  
shuturirka.

Chayrayku chay wañuchik runakunata kasti-  
gashpa yawar yakuta upyachichishpayki  
alita rurashkanki nishpa.

<sup>7</sup> Chasna yakukunata kuyrak angelka rimash-  
pan Yaya Diospa wasinpi kahuk tuchpashina-  
manta kasna rimahukta uyarkani:

Ari, chay angelka alitami rimashka.

Tukuypa apun, tukuyta atipak Yaya Diosmi kanki.  
Chay mana alita rurak runakunata kastigash-  
payki alitami rurashkanki nishpa.

<sup>8</sup> Chaymanta chay chuskuynin angelka  
matinta intipi talik rirka. Chasna talishpan  
intika runakunata ninashina rupachishpan

sinchita nanachirka. <sup>9</sup> Chasna runakunata rupachishpanpas paykunaka mana uchankunamanta llakirirkakunachu Yaya Diostana kasunankunapa. Paykuna atunta kastigarishpankunapas mana munarkakunachu atun yachayninta yuyarishpa paytana kushichishpa kawsanata. Ashwan chay parisinakunata paktachik Yaya Diosmanta chiknishpa rimarkakuna payka mana alichu nishpa.

<sup>10</sup> Chaymanta chay pichkaynin angelka matinta chay manchaypa animalpa kamachinan tiyarinanpi talik rirka. Chasna talishpan tukuy chay manchaypa animalta kasuk runakunapa llaktankunaka amsa tukurka. Chaypina tukuy runakunaka manchaywa sinchi nanaywa kallunkunata kanirirkakuna. <sup>11</sup> Chasna sinchi nanayta parisishpankunapas mana sakirkakunachu millaypata rurahushkankunata. Ashwan llagankunawa inti rupachishkawa amsawa yapa parisishkankunarayku silupi kawsak Yaya Diosmanta chiknishpa rimarkakuna payka mana alichu nishpa.

<sup>12</sup> Chaymanta chay soktaynin angelka matinta chay Eufrates atun yakupi talik rirka. Chasna talishpan chay yakuka llampu chakirirka. Chasna yakuka chakirishpan atun ñampishina tukurka inti llukshinamanta atun apukuna tukuy suntalunkunawa chayta shamunankunapa. <sup>13</sup> Chaypina rikurkani kimsa saposhina rikunayu supaykuna llukshihushkakunata. Shuk supayka chay manchaypa purawapa shiminmanta llukshimurka. Shuk supayka

chay manchaypa pumashina animalpa shimimanta llukshimurka. Shuk supayna chay manchaypa animalta yanapakpa shimimanta llukshimurka. <sup>14</sup> Chay kimsa supaykunaka atun yachaywa achka nima ima uras runakuna rikushkankunata rurashpami kawsankakuna. Chasna rurashpankuna tukuy allpapi kamachik atun apukunata suntalunkunawa pakta llullachishpa tantachinkakuna. Paykunata tantachinkakuna tukuyta atipak Yaya Diospa atun kastiganan punchapi wañunakunankunapa.

<sup>15</sup> Chaypina uyarkani Jesukristuka rimawahushkanta kasna: Alita uyaway. Ñukaka shamushami kunkaymanta, imashnami shuk shuwaka paktan nima pi yuyarihushkanpi. Kushilla kankakuna maykan runakunami alita kasuwashpa shamunaynita chapanahun. Chasna kasuwashpa shamunaynita chapahushpaykichika kankichimi tukuy uras churarishkaykichita alita kuyrarihukshina. Chasna kashpaykichika shamunayni uraska mana pinkarinkichichu, imashnami shuk runa pinkarin llatanta tarik shamushpanchi nishpa.

<sup>16</sup> Chaypina rikurkani chay kimsa supaykunaka tukuy apukunata suntalunkunawa pakta tantachihushkankunata chay pampa hebreo shimipi Armagedón shutiyupi.

<sup>17</sup> Chaymanta chay kanchisnin angelna matinta wayrapi talik rirka. Chasna talishpan Yaya Diospa wasinpi kamachinan tiyarinanmanta uyarkani sinchita rimahushkata kasna: Kaywami Yaya Dioska tukuy mana alita rurak runakunata kastigananta tukuchin nishpa.

<sup>18</sup> Chasnallapi tiyarka ilampa, sinchi rayu, sinchi allpa kuyuyipas. Runakuna allpapi kawsashkankunamanta pachami nima ima uras tiyarkachu chasna sinchi allpa kuyuyka.

<sup>19</sup> Chasna tukuy allpaka sinchita kuyushpan Yaya Diospa kuntrankunapa atun llaktaka kimsa piti tukurka. Tukuy allpakunapi atun llaktakuna piti piti tukurkakuna. Yaya Dioska chay Babilonia atun llaktapi kawsak runakunapa yapa millaypata rurashkankunata mana kunkarkachu. Chayrayku atunta piñarishpanmi paykunata sinchita kastigarka. <sup>20</sup> Tukuy islakuna tukuy urkukunapas llampu chinkarirkakuna.

<sup>21</sup> Silumanta achka tanya chiriwa sinchiyashka atun bolakuna sinchita urmarkakuna. Chay bolakunaka chusku chunka kilo parti llasharkakuna. Chasna Yaya Dioska paykunata sinchita kastigashpanpas uchankunamanta mana llakirirkakunachu. Ashwan chay wañuymanta kishpishka runakunaka chay bolakunawa yapa parisishkankunarayku Yaya Diosmanta chiknishpa rimarkakuna payka mana alichu nishpa.

## 17

*Juanka shuk puta warmishina llaktata rikushkanmanta riman*

<sup>1</sup> Chaymanta chay kanchis matikunata talik angelkunamanta shukka rimawak shamurka: Shamuy, kanta rikuchinaynipa Yaya Dioska chay achka yakukuna chawpipi tiyahuk tukuyta millaypata rurachik putashina llaktata kastigananta. Chay llaktapi kawsakkunaka Yaya Diosta

sakishpankuna llaktankunaka shukwa shukwa kawsak puta warmishina yanka diosunata kushichik tukurka. <sup>2</sup> Tukuy allpapi kamachik atun apukunaka chay putawa ishkayyashpa millaypata rurashpa kawsarkakuna. Chaypina tukuy allpapi kawsak runakuna chay putashina llaktamanta yachakushpankuna sinchi vinuwa machashkashina yanka dioskunata yuyashpa kawsarkakuna nishpa.

<sup>3</sup> Chasna chay angelka rimawashkanwasha Yaya Diospa Espiritun sumakta tukuyipi yuyachiwashpan chay angelka shuk chunlla chakishka allpama apawarka. Chaypina rikurkani shuk warmita chay manchaypa animalpa awanpi tiyarishpan chay animalta purichihushkanta. Chay animalka pukami karka. Chaymantapas kanchis umayu, chunka kachuyu karka. Yaya Diosta yapa piñachik shutinkuna tapakta killkarishka karka.

<sup>4</sup> Chay warmika shuk apu warmishina suma puka ankashta churarishkami karka. Oromanta rurarishkata, yapa chaniyu chuya rumimanta rurarishkata, yapa chaniyu yura chuya wallkatas churarishkami karka. Makinpika shuk oromanta rurarishka pusilluta apamurka. Chay pusillunpika millanayaypa ismu tiyarka rikuchinanpa chay warmi millaypa yuyayyu, tukuy millaypakunata rurak uchasapa kananta. Chasna kashpanmi achka runakunata millaypakunata yuyachin Yaya Diosta sakishpa yanka dioskunatana kushichinankunapa. <sup>5</sup> Chaymanta urintinpika shuk mana riksiypa shutin killkarishka karka. Chay shutinka rimanayan tukuyta ati-

pak Babilonia llakta. Shukwa shukwa kawsak putashina yanka dioskunata kushichinayashpa Yaya Diosta sakikkunapa maman. Tukuy mil-laypakunata rurak runakunapa maman. <sup>6</sup> Chay warmika Yaya Diospa akllashkan runakunapa Jesukristumanta rimashkakunapa yawarninwa machashka karka. Paykunata yapa chiknishpan wañuchipayarka. Chasna chay llaktata rikushpayni yapa mancharirkani.

<sup>7</sup> Chasna mancharishka kahushkaynipi chay chunlla allpama apawak angelka rimawarka: Ama manchariychu. Ñukami rimashkayki imatami ninayan chay warmi rikushkaykika, chaymanta purichihushkan kanchis umayu, chunka kachuyu animal rikushkaykika. <sup>8</sup> Chay rikushkayki manchaypa animalka ñawpami kawsa karka. Kunanka manana kawsannachu. Chaymanta chay supaykunata tapana manchaypa uchkumanta llukshimushpan kuti rikurinka. Chaymantana wiñaypa kastigarinka. Chay uras tukuy allpapi kawsak Yaya Diosta mana kasukkunaka chay wañushka kashkanmanta kawsarimushka animalta rikushpankuna mancharinkakuna. Chay runakunapa shutinkunaka Yaya Dios allpata rurashkanmanta pacha mana killkarishkachu kanahun chay wiñaypa paywa kawsak runakunapa shutinkuna killkarishkapi nishpa.

<sup>9</sup> Chay angelka yachachiwashpalla katirka: Kay rimahushkaynita asirtanaykichipaka alita yuyarikkuna kashpaykichipas Yaya Diosmanta yachayta munankichi. Chay manchaypa animalpa kanchis umankunaka ninayan

kanchis urkukuna. Chay urkukunapimi chay warmika tiyahun. Chaymanta chay kanchis umankunallatata ninayan kanchis atun apukuna. <sup>10</sup> Chay kanchis atun apukunamanta pichka manana kamachinahunchu. Kunanka soktayninmi kamachihun. Chay kanchisnin apuka manara tiyanrachu. Pay shamushpanka mana unaytachu kamachinka. <sup>11</sup> Chaymanta chay manchaypa animalka, maykanmi ñawpa kawsarka kanmi pusaknin shuk atun kamachik. Kunanka mana kawsanchu, chaymanta kuti shamunan tiyan. Payka chay kanchis apukunashinami kan. Shamushpanka shuk ratumantami wiñayparayku kastigarinka.

<sup>12</sup> Chay rikushkayki manchaypa animalpa chunka kachunkunaka kanahunmi chunka manara kamachik atun apukuna. Paykunaka shuk ratu chay manchaypa animalwa pakta kamachinkakuna. <sup>13</sup> Chay chunka apukunaka shuk yuyayllawa kashpankuna chay manchaypa animalta atun apunkunata rurankakuna. <sup>14</sup> Chaypina chay chunka apukunaka chay Obeha Maltawa makanakunkakuna. Chasna makanakushpankuna chay Obeha Maltaka tukuy payta kasukkunawa pakta chay apukunataka winsinkakuna. Chay Obeha Maltaka tukuy kamachikkunamanta atun kamachikmi, tukuy atun apukunamanta atun apumi. Payta kasuk runakunaka Yaya Diospa akllashkan runakunami, payta mana sakishpa kawsakkuna nishpa.

<sup>15</sup> Chaymanta chay angelka rimawashpalla katirka: Chay rikushkayki yakukunaka, maypimi



chay puta warmi tiyahukta rikushkanki, kanahunmi achka llaktakunapi kawsak runakuna, achka chikan shimita rimak runakuna.

<sup>16</sup> Chay rikushkayki manchaypa animal, chay chunka kachunkunapas chay puta warmishina llaktata chikninkakuna. Tukuy imankunata kichushpankuna shuk warmi llatantashinami sakinkakuna. Paypa aychantapas mikunkakuna. Puchurishkata llampu rupachinkakuna.

<sup>17</sup> Chasna ruranankunapa Yaya Dios paykunata yuyachirka paypa munashkanta paktachinankunapa. Chay chunka apukunaka shuk yuyayllawa kashpankunami chay manchaypa animalta apunkunata rurankakuna. Chasna chay animalta kasunkakuna Yaya Diospa rimashkan paktarinankama.

<sup>18</sup> Chay puta warmika kanmi tukuy allpakunamanta atun apunkunata kamachik llakta nishpa.

## 18

*Chay Babilonia atun llakta tukurinanmanta riman*

<sup>1</sup> Chaymanta rikurkani shuk angel silumanta uraykumuhushkata. Payka yapa atun yachayyumi karka. Intishina punchayachik kashpan tukuy allpata punchayachirka. <sup>2</sup> Chaypina sinchita kaparishpan rimarka: Ñami tukurishka millaypata rurachik runakunaka Babilonia atun llakta nishkaka. Ñami tukurishkana. Supaykunapa kawsanankunami tukushkana. Tukuy runakunapa chiknishkan millaypa mana mikuypa pawakkunapa wasinkuna tukushka.

<sup>3</sup> Chay Babilonia manara tukurishpan tukuy allpakunamanta runakuna chaypi kawsak runakunamanta yachakushpankuna sinchi vinuwa machashkashina tukuy millaypakunata rurashpa kawsarkakuna. Tukuy allpapi kamachik atun apukunaka chay Babiloniapi kawsakkunawa ishkayyashpa Yaya Diosta sakishpa yanka dioskunatana kasurkakuna, shuk warmi kusanta sakishpan shukwa shukwa kawsakshina. Chay llaktapi kawsak runakunaka tukuy imata munarishpankuna mana riksiypa achka suma imakunata rantishpa kawsashkankunarayku tukuy llaktakunamanta wirakuchakunaka yapa kullkiyu tukurkakuna nishpa.

<sup>4</sup> Chaymanta uyarkani silumanta rimahushkata: Kankuna kasuwak runaynikunaka chay llaktamanta llukshiychi mana chay llaktapi kawsak runa masakichishina millaypata ruranaykichipa. Mana munanichu paykunawa pakta kastigay tukunaykichipa.

<sup>5</sup> Ucha rurashkankunata yapa mirachirkakuna. Yaya Dioska tukuy chay millaypata rurashkankunataka manami kunkarishkachu nishpa.

<sup>6</sup> Chaymanta chay kastigak angelkunata rimarka: Chay runakunataka rantipaychi imashnami runa masinkunata rurarkakuna. Chasna rantipahushpaykichi ishkay kuti ruraychi. Runakunata millaypata rurachishkankunamanta ishkay kuti parisichiychi.

<sup>7</sup> Paykunataka sinchi nanaywa llakiywa parisichiychi. Achka imayu kashkankuna tuputa, paykuna kikin atunyashkankuna tuputa rantipaychi. Payku-

naka shunkunkunapika yuyarinahun: Shuk atun apushina suma kawsananpi tukuy parti kamachishpa kawsanchi. Manami kanchichu shuk mashintushina pukri llakiypa. Nima ima uras llakiyta parisishunchichu nishpa. <sup>8</sup> Chasna yuyarishkankunaraykumi kunkaymanta shuk punchallapi kastigarinkakuna unkuywa, yarkaywa, llakiywa. Chaymanta ninawa rupachiy tukunkakuna. Chasnami tukuyapa apun Yaya Dioska atun yachayyu kashkanrayku paykunata kastiganka.

<sup>9</sup> Chay tukuy allpapi kamachik atun apukunaka paykunawa pakta yanka dioskunata kushichishpa achka suma imakunayu kawsashpankuna chay llaktapa kushninta rikushpankuna llakiywa kaparishpa wakankakuna. <sup>10</sup> Paykunapas chasna parisinankunata manchashpankuna karumantalla rikushpankuna rimankakuna: ¡Alaw, alaw, sinchi kamachik Babilonia atun llakta! Kunkaymanta ña kastigarinayki uraka paktashka nishpa.

<sup>11</sup> Tukuy partimanta wirakuchakunapas llakiywa kaparishpa wakankakuna: ¡Alaw, manana tiyannachu apamushkanchita rantik runakunaka! nishpa. <sup>12</sup> Paykunaka orota, kullki ruranakuna fierrokunata, tukuy maku yapa chaniyu chuya rumikunata, yapa chaniyu yura chuya wallkakunatapas apamushkakuna. Chaymanta suma llapchastu yura llachapa lino tarpumanta awarishkata, yapa chaniyu chuya llachapa sedata, puka ancash apukunapa churarinan llachapakunatapas apamushkakuna. Chaymanta suma mishkinlla asnak kaspikunata,

suma chaniyu elefante kunapa kirunkunamanta rurarishka imakunata, suma sedroshina valik kaspikunamanta, bronsemanta, fierromanta, marmol suma muru rumikunamanta rurarishka imakunatapas apamushkakuna. <sup>13</sup> Chaymanta kanelata, shuk mishkinlla asnak kakunakunata, yanka diosninkunarayku rupachina wikikunata, mirra kaspimanta mishkinlla asnak wikita, perfumitapas apamushkakuna. Chaymanta vinuta, mikunankuna aseiteta, suma harinata, trigutapas apamushkakuna. Chaymanta wakrakunata, obehakunata, kaballukunata, kaballukunapa aysanankuna karrokunatapas apamushkakuna. Chaymanta runakunatapas apamushkakuna rantichinankunapa. <sup>14</sup> Chaypina chay llaktata rimankakuna: Mananami mikunkichinachu chay mishki muyukunata, maykankunatami yapa munaripayarkankichi. Tukuy suma imakunata charishkaykichika, chaywa atunyashpa rikuchishkaykichikunaka tukurirkakunana. Nima ima uras tarinkichinachu nishpa.

<sup>15-16</sup> Tukuy chaykunata rantichik runakunaka chay llaktamanta kullkiyashpankuna paykunapas chasna kastigarinankunata manchashpankuna karumantalla rikunkakuna. Chaypina llakiywa sinchita kaparishpa wakankakuna kasna: ¡Alaw, alaw, atun llakta! Kanmi shuk warmi suma yura linomanta churarishkashina karkanki. Shuk apushina puka ankashta churarishkashina karkanki. Orota, yapa chaniyu yura chuya wallkakunata, suma chuya rumikunatapas churarishkashina karkanki. <sup>17</sup> Imashnataya kunkaymanta tukuy

suma imaykichikunanti tukurishkanki nishpa.

Tukuy atun yaku marpi lanchakunata purichikkuna, chaypi tarawakkuna, chaypi rihukkunapas mancharishpankuna karullapimi kiparinkakuna. <sup>18</sup> Chay rupahushka llaktapa kushninta rikushpankuna kaparinkakuna: Kunanka manana tiyannachu chasna suma atun llaktaka nishpa. <sup>19</sup> Sinchita llakirishkankunarayku pulbuta apishpankuna umankunapi churankakuna. Chasna rurashpa sinchita kaparishpa wakankakuna kasna: ¡Alaw, alaw, atun llakta! Tukuy ñukanchi atun yaku marpi purik lanchayukunaka kanmanta kullkiyarkanchi yapa imakunayu kashkaykirayku. Kunanka kunkaymantami tukurishkanki nishpa.

<sup>20</sup> Kankunaka tukuy silupi kawsakkuna kushikuychi chay llakta tukurishkanrayku. Kankuna tukuy Yaya Diospa runankuna, paypa shiminta yachachikkuna, paypa yachayninwa pasananta rimakkunapas kushikuychi Yaya Dios chay llaktata kankunata parisichishkanmanta kastigashpa rantipashkanrayku nishpa.

<sup>21</sup> Chaypina shuk yapa ursayu angelta atun rumita alsahushkanta rikurkani. Chay rumika kashka yapa atun llasha triguta kutana rumishina. Chayta alsashpan atun yaku marpi wichushpan rimarka: Chasnami wichuy tukunki, Babilonia atun llakta. Nima ima uras kuti rikurinkinachu. <sup>22</sup> Nima ima uras kutikashka kanpi takishpa arpakunata wak-tankakunachu, nima flautata, nima trompetata pukunkakunachu, nima imata takishpa

uyachinkakunachu. Nima ima uras kutikashka kanpi tarawak runakunaka tiyankachu, nima kawsanaykichipa mikunaykichi triguta kutana uyarinkachu. <sup>23</sup> Nima ima uras kutikashka kanpi lamparinka sintinkachu, nima runakuna kasarashupankuna kushikuhushkankunaka uyarinkachu. Wirakuchaykikunaka kullkinkunawa tukuy allpapi apukunata kamachirkakuna. Suma ali rikurinayu kashkaykiwa tukuy llaktakunamanta runakunata llullachishkanki kanshina millaypata rurashpa kawsanankunapa. <sup>24</sup> Kanpi Yaya Diospa yachayninwa yachachikkunata wañuchishpankuna yawarninkuna shuturirka, chaymanta shuk runankunatapas wañuchishpankuna yawarninkuna shuturirka. Uchayumi kanki tukuy allpapi runakunata wañuchishkankunamanta nishpa.

## 19

*Silupi Yaya Diosta takishpa kushichishkankunamanta riman*

<sup>1</sup> Chaymanta uyarkani mana yupaypa achka sinchita rimahukkunata silupi kasna:

Tukuy Yaya Diosta kushichiychi.

Yayanchi Diosllami runakunata kishpichik kan.

Payllami suma atun yachayyu, tukuyta kamachik kan.

<sup>2</sup> Millaypata rurakkunata kastigan, alita rurakkunata kishpichin.

Chasna alita rurak kashpanmi chay puta warmishina kahuk llaktata kastigarka, tukuy allpapi kawsak runakunata mana ali kawsananta yachachishkanrayku.

Payta kastigashpan Yaya Dios payta kasuk runakunata wañuchishkanmanta rantiparka nishpa.

<sup>3</sup> Chaymanta kuti rimarkakuna:

Tukuy Yaya Diosta kushichiychi chay millaypa llaktaka wiñayparayku rupahushpan kushnihushkanrayku nishpa.

<sup>4</sup> Chaypina chay ishkay chunka chusku rukukunaka, chay chusku kawsakkunapas kamachinan tiyarinanpi tiyahuk Yaya Diospa puntanpi kunkurishpankuna payta atunyachishpa kushichirkakuna. Chay achkakunapa rimashkankunata uyashpankuna aynirkakuna:

Alitami rimashkankichi.

Tukuy Yaya Diosta kushichinahuchun nishpa.

<sup>5</sup> Chaymanta Yaya Diospa tiyarinan kuskamanta shuk rimahushkata uyarkani:

Tukuy kankuna Yaya Diosninchita yuyashpa kasukkuna payta kushichiychi.

Tukuy kankuna yachakkuna mana yachakkunapas payta kushichiychi nishpa.

*Jesukristu payta kirikkunawa tantarishpan fiesta tiyananmanta riman*

<sup>6</sup> Chaymanta kuti uyarkani chay achka rimahushkakunata. Shuk atun yaku urkumanta urmahukshina, chaymantapas sinchi rayushina uyarirka kasna:

Tukuy Yaya Diosta kushichiychi. Tukuyapa apunmi, tukuyta atipak Yaya Diosninchika ña kamachinata kallarishka.

<sup>7</sup> Akuychi kushikushunchi.

Shunkunchimanta pacha atunta kushikushunchi.

Payta yuyashpa kushichishunchi.

Kunanka Obeha Maltapa kasaranan punchaka  
ñami paktarishka.

Payta kirik runakuna

shuk kwintachishka warmishina ñami  
alicharishka kahunkuna paywa wiñaypa  
kawsanankunapa.

<sup>8</sup> Suma yura chuyahlla linomantashina  
Yaya Diospa kushkanta churarishkami  
kahunkuna nishpa.

Chay suma lino ninayan Yaya Diospa runanku-  
napa alita rurashpa kawsashkankuna.

<sup>9</sup> Chasna chay achka rimahushkankunata  
uyashkayniwasha chay rimawashkaka kuti  
rimawarka: Kay rimahushkaynita killkay.  
Kushillami kankakuna chay Obeha Maltapa  
kasaranan fiestama kayashkankunaka nishpa.  
Chaymanta rimawashpalla katirka: Kay  
rimashkaynika Yaya Diospa rimashkanmi. Tukuy  
paypa rimashkanka shutipallami nishpa.

<sup>10</sup> Chasna rimawashkanta uyashpayni paypa  
puntanpi kunkurirkani payta atunyachishpa  
kushichinaynipa. Chaypina payka rimawarka:  
Ama chasna rurawaychu. Ñukapas kanshina  
Yaya Diosta kasuk, chaymantapas kanshina  
Jesukristupa yachachishkanta alita katik runaku-  
nashinallatatami kasuk kani. Payllata kushichiy.  
Chay Jesukristupa yachachishkanka tukuy  
Yaya Diospa yachayninwa yachachikkunata  
yuyachikmi kan nishpa.

*Chay yura kaballupi tiyahuk winsishkanmanta  
riman*



<sup>11</sup> Chaymanta silu paskarishkata rikurkani. Chaypi shuk yura kaballuka rikurirka. Paypa awanpi kahukka Tukuy Uras Alita Paktachik shutiyu, chaymantapas Tukuy Paypa Rimashkanka Shutipami kan nishpa shutiyu. Alillata rurak kashpan millaypata rurakkunata kastiganka, alita rurakkunata kishpichinka, chaymantapas kuntrankunawa makanakun. <sup>12</sup> Paypa ñawinkunaka shuk nina sintihukshinami rikurirka. Umanpika churarishka karka winsik apu kananta rikuchik achka tawasampakunatashina. Chaymantapas shuk shutinka mana asirtaypawa killkarishka karka, payllami asirtarka. <sup>13</sup> Paypa churarishkanka llampu yawarwa armachirishkami karka. Paypa shutinka karka Yaya Diospa Yuyayninta Riksichik. <sup>14</sup> Paypa washalla tukuy silupi kawsak paywa pakta kuntrankunata winsikkuna yura kaballukunapi tiyarishpa katihurkakuna. Tukuy paykunaka suma yura linomanta churarishkami karkakuna. <sup>15</sup> Paypa shiminmantaka llukshirka ishkay wiluyu sablishina tukuy llaktakunamanta payta mana kasuk runakunata chaywa winsinanpa. Chaymanta chay runakunata fierromanta rurarishka barawa sinchita kamachinka. Uvakunata sarushpa yakunta surkuhukshinami paykunataka kastiganka. Chasna kastigashpan tukuyta atipak Yaya Diospa piñayninta riksichinka. <sup>16</sup> Paypa awaniru churarishkanpika chankanpipas shutinka killkarishkami karka kasna: Tukuy Atun Apukunamanta Atun Apumi, Tukuy Kamachikkunamanta Atun Kamachikmi

nishpa.

<sup>17</sup> Chaymanta rikurkani intipi shayarihuk angelta. Payka chawpi silupi pawak ankakunataka sinchita kaparishpan rimarka: ¡Uraykuychi, tantariychi Yaya Diospa achka kastigashkan runakunapa aychanta mikunaykichipa!

<sup>18</sup> Mikuk riychi atun apukunapa aychanta, suntalukunapa apunkunapa aychanta, sinchi mana manchak runakunapa aychanta, chaymantapas kaballukunapa aychanta, paykunata purichik runakunapa aychanta, tukuy shuk runakunapapas, patronyu mana patronyu, yachayyu mana yachayyu runakunapa aychanta. Tukuy Yaya Diospa kuntrankunapa aychankunata mikuk riychi.

<sup>19</sup> Chaymanta rikurkani chay manchaypa animalta tukuy atun apukunawa suntalunkunawa tantarishka kahukkunata. Chasna tantarishka kahurkakuna chay yura kaballupi tiyahukwa tukuy payta katikkunawapas makanakunankunapa.

<sup>20</sup> Chaypi chay manchaypa animalta runakunata llullachik yanapakninwa pakta apirkakuna. Chay yanapakninka atun yachaywa nima ima uras rikushkankunata rurashkanwa runakunata llullachipayarka. Chasna runakunata llullachishpan killkarishka karkakuna chay animalpa shutinwa, chaymantapas payshina rikunayu rurarishkata kushichirkakuna. Chasna chay manchaypa animalta yanapakninwa pakta apishpankuna kawsakunata chay asufriwa sintihuk mana wañuk ninama wichurkakuna. <sup>21</sup> Chaymanta tukuy atun apukuna suntalunkunawa pakta

chay yura kaballupi tiyahukpa shiminmanta llukshihuk sablishinawa wañuchiy tukurkakuna. Chasna wañushpankuna tukuy allpapi kawsak anakunaka saksaktami mikurkakuna.

## 20

*Jesukristuta kirikkuna paywa pakta shuk waranka watata kamachinankunamanta riman*

<sup>1</sup> Chaymanta rikurkani shuk angelta silumanta uraykumuhukta. Makinpi apamurka chay supaykunata tapana manchaypa uchku punkupa llawinta, chaymantapas shuk atun kadenata.

<sup>2</sup> Chaypina chay manchaypa purawata apirka. Chay purawaka chay puntiru Yaya Diospa rurashkan runakunata Llullachik Machakuyami. Shuk shutinka Washanchakmi, chaymanta Yaya Diospa Kuntran Supaykunapa Apunmi. Chay angelka payta apishpan kadenawa watarka shuk waranka watarayku. <sup>3</sup> Chasna payta watashpan chay manchaypa uchkuma wichurka. Chaymanta chay uchkupa punkunta llawinwa taparka. Sumakta sinchiyak wikiwapas ratachishpan taparka. Chasna chay purawata alita taparka tukuy llaktakunamanta runakunata chay shuk waranka wata tukurinankama manana llullachinanpa. Chaymantami shuk raturayku llukshinan tiyan.

<sup>4</sup> Chaymanta rikurkanina apukunapa tiyarinankunata. Chaypi tiyarihurkakuna, maykankunatami Yaya Dioska yachayninta kushka runa masinkunata kawsashkankunamanta tapunankunapa. Chaymantapas rikurkani Jesusta katishkankunarayku wañuchiy

tukushkakunapa almankunata. Paykunaka mana sakishpa Jesukristupa yachachishkanta Yaya Diospa shimintapas yachachipayarkakuna. Chay manchaypa animalta, payshina rikunayu rurarishkatapas manami mañapayarkakunachu. Chaymantapas mana munarkakunachu chay animalpa shutinwa killkarinata. Chayrayku mana urintinkunapi, nima makinkunapi killkarishkachu kapayarkakuna. Chaypina paykunaka kawsarimushpankuna Jesukristuwa pakta shuk waranka watata kamachirkakuna. <sup>5</sup> Chay runakunami wañushkakunamanta puntiru kawsarishkakuna kanahun. Chay shuk wañushkakunaka manara kawsarimushkakunarachu. Jesukristu chay waranka watata kamachishkanwasha paykunapas kawsarimunkakuna. <sup>6</sup> Kushilla kankakuna tukuy wañushkakunamanta puntiru kawsarimushkakunaka. Paykunami Yaya Diospa wawankuna kanahun. Manami kuti wañunkakunanachu. Yaya Diospa Jesukristupapas runankunami kanahun runakunarayku mañanankunapa, chaymanta Yaya Diosta riksichinankunapa. Jesukristuwa pakta chay waranka watata kamachinkakuna.

*Supaykunapa apun wichuy tukushmanmanta ri-man*

<sup>7</sup> Chay waranka watawasha Yaya Dios supaykunapa apunta chay manchaypa uchkumanta llukshichinka. <sup>8</sup> Chay uchkumanta llukshishpan tukuy allpapi llaktakunamanta runakunata llullachishpan tantachinka. Yaya Diosta chiknik llaktakuna kashpankuna yanka

shutiyachirishka kanahun Gog Magogpas.\*  
 Chay llaktakunapa suntalunkunaka yapa  
 achka kankakuna, mana yupaypa, imashnami  
 tiyu. Paykunaka tantarinkakunami Yaya  
 Diospa llaktanpi kawsak runankunawa  
 wañunakunankunapa. <sup>9</sup> Chay allpapi tapakta  
 kashpankuna Yaya Diospa runankunapa  
 llaktanma sikarkakuna. Chaypina paykunaka  
 chay arkanapa shamushka Yaya Diospa  
 runankunapa tampunkunawa pakta yuyashkan  
 Jerusalén llaktanta muyukta arkarkakuna.  
 Chaypina nina silumanta urmashpan chay  
 kuntrankunata llampu rupachirka. <sup>10</sup> Chaypi  
 runakunata llullachishpa tantachik supaykunapa  
 apunka wichuy tukurka chay asufriwa  
 sintihuk nina mana wañukpi, maypimi chay  
 manchaypa animal payta yanapakwa pakta  
 wichuy tukurkakuna. Chaypimi pucha tutanti  
 wiñayparayku parisinkakuna.

*Yaya Dios tukuy runakunata  
 wañushkankunamanta kawsarishkankunawasha  
 alitachu rurashkanki nishpa tapunanmanta riman*

<sup>11</sup> Chaymanta rikurkani shuk atun yura  
 kamachina tiyarinata, chaypi tiyahuktapas.  
 Chasna Yaya Dios rikurishpan siluka allpapas  
 paypa rikushkanpi mana ali kashpankuna  
 chinkarirkakuna. Manana nima maypi  
 rikurirkakunanachu. <sup>12</sup> Chaymantapas rikurkani  
 tukuy wañushkakuna kawsarishkakunata,  
 yachayyukuna mana yachayyukunapas  
 chay tiyarinan puntanpi shayahukkunata.

\* 20:8 Rikuy Biblia kastellanopi Ezequiel kapitulokuna 38-39

Chaypina Yaya Dioska killkarishkakunata paskachirka. Chay shuk killkarishkatapas paskachirka, maypimi runankunapa shutinkunaka killkarishka kanahun wiñaypa paywa kawsanankunapa. Chaypina tukuy chay kawsarishkakunaka alitachu manachu rurashpa kawsashkankunamanta tapuy tukurkakuna. Yaya Dios paykunapa rurashkankunata killkakunapi rikushpan mana ali rurashkankunamanta kastigarka. <sup>13</sup> Chay wañushkakunaka atun yaku marmanta, chay wañushkakunata wakaychanamantapas tukuy wañushkankunamanta kawsarishpa shamushka karkakuna. Tukuy paykunami mana ali rurashkankunamanta kastigay tukurkakuna. <sup>14</sup> Chaymanta chay kawsayta kichuk chay wañushkakunata wakaychakwa paktami chay mana wañuk ninapi wichuy tukurkakuna. Chay ninami kan kawsarishkakuna kuti wañushpankuna wiñaypa parisinankuna. <sup>15</sup> Chaymantapas tukuy maykankunami mana killkarishkachu kanahun chay Yaya Diospa runankunapa shutinkuna killkarishkapi, paykunami chay ninapi wichuy tukurkakuna.

## 21

*Yaya Dioska tukuyta mushuyachishkanmanta riman*

<sup>1</sup> Chaymanta rikurkani shuk mushu siluta, shuk mushu allpata. Chay puntiru silu, allpa, atun yaku marpas manana tiyarkakunanachu.

<sup>2</sup> Chaypina Yaya Diospa llaktan Mushu Jerusalén paypa kuchunmanta uraykumuhukta

rikurkani. Chayka suma alicharishka karka, imashnami shuk kwintachishka warmika kusayanampa churarin. <sup>3</sup> Chaymanta uyarkani sinchita kaparishpa rimahushkata Yaya Diospa kamachinan tiyarinanmanta kasna: Chayka Yaya Diospa kawsananmi runakuna chawpipi. Kunanmanta pacha paykunawami kawsanka. Paykunaka paypa runankunami kankakuna. Yaya Diosllami paykunapa Yaya Diosninkuna kashpan wiñaypa paykunawa kawsanka. <sup>4</sup> Chaymantapas paykunapa ñawinkunapa yakunta chakichinka. Manana tiyankanachu wañuy, nima llakina, nima wakana, nima nanay. Tukuy ñawpa tiyashkakunaka tukurishka kankakuna nishpa.

<sup>5</sup> Chaypina chay kamachinan tiyarinanpi tiyahukka rimarka: Ñukami tukuyta mushuyachini nishpa. Chaypi ñukatana rimawarka: Rimashkaynika shutipami kan. Tukuyta paktachinaynita rikunkichimi. Chayrayku rimashkaynita killkay nishpa.

<sup>6</sup> Chaymanta rimawarka: Ñami tukuy rimashkaynita paktachishkani. Imashnami abesedarioka A-letrawa kallarín Z-letrawa tukurin, chasnashinami ñuka tukuyta kallarichik tukuyta tukuchik kani. Rimashpayni tukuy kallarín, chaykamalla nishpayni tukuy tukurin. Maykankunami yakunayak runakunashina kanahun, paykunataka wiñaypa kawsayta kuk yakutashina yanka kushpami upyachisha.

<sup>7</sup> Parisihushpaykichipas kasuwashpalla kawsashpaykichika kankunata kunaynita rimashkaynitaka amuyankichimi. Ñukallami kasha Yaya Diosnikichi. Kankunaka kankichimi

wawaynikuna. <sup>8</sup> Maykan runakunami parisinankunata manchashpankuna sakiwanahun, maykankunami mana ñukapi sinchikunahun, maykankunami millaypata ruranahun, runata wañuchinahun, chaymantapas maykankunami musayanakushpa kawsanahun, supaykunata kayachikkunapas, maykankunami yanka dioskunata kushichinahun, chaymantapas tukuy maykankunami llullanahun wichuy tukunkakuna chay asufriwa sintihuk mana wañuk ninama, maykantami rimanchi kawsarishkakuna kuti wañushpankuna wiñaypa parisinankuna.

*Yaya Diospa llaktan Mushu Jerusalemanta rimana*

<sup>9</sup> Chasna Yaya Dios rimashkanwasha shuk angel shamurka. Payka chay kanchis angelkunamanta karka, maykankunami matinkunata talishpankuna chay kanchis tukurina kastigukunata paktachirkakuna. Chaypina rimawarka: Shamuy kanta rikuchinaynipa chay kwintachishkan warmita, chay Obeha Maltapa warminta nishpa. <sup>10</sup> Chaypina Yaya Diospa Espíritun sumakta tukuyipi yuyachiwashpan chay angelka apawarka shuk atun urku awama. Chaypimi rikuchiwarka Yaya Diospa Jerusalén suma llaktanta, paypa kuchunmanta uraykumuhukta. <sup>11</sup> Chay llaktaka karkami Yaya Diosshina mana rikuyapa punchayachik, shuk yapa suma chuya rumi sintihukshina, shuk jaspe rumishina yapa suma chuya pasakta rikurik. <sup>12</sup> Chay llaktaka atun awa muyukta kincharishka karka. Chay kinchaka chunka ishkay punkuyu karka. Karan punkupika



shuk angelmi kuyrarka. Chay punkukunapika chay Israelpa\* wawankunamanta chunka ishkay miraykunapa chunka ishkay shutinkunami killkarishka karkakuna. <sup>13</sup> Kimsa punkukunaka inti llukshinamanta karkakuna, kimsa punkukuna anak partimanta karkakuna, kimsa punkukuna uray partimanta karkakuna, kimsa punkukunaka inti yaykunamanta karkakuna. <sup>14</sup> Chay llaktapa rumiwa kincharishkanpa sapinka chunka ishkay atun rumikunayu karka. Chay rumikunaka tukuy awankunapi kahuk rumikunata sinchikuchikmi karkakuna. Chay atun rumikunapika chay Obeha Maltapa chunka ishkay apostolkunapa shutinkuna killkarishka karkakuna.

<sup>15</sup> Chay ñukawa kwintak angelka shuk oromanta tupuna kaspita charihurka chaywa chay llaktata, punkunkunata, kincharishkantapas tupunanpa.

<sup>16</sup> Chay llaktapa sunininka anchuynipas chasnalla parihu karkakuna. Chasna chay llaktata tupunan kaspiwa tupushpan chunka ishkay waranka estadios tupu karka. Chay llaktapa sunininka anchuyninka awayninka chasnalla parihu karkakuna. <sup>17</sup> Chaymantapas chay llaktapa kincharishka awayninta tupurka. Runakunapa tupunanpi tupushpan shuk pachak chusku chunka chusku kuti chawpi makinchi karka.

<sup>18</sup> Chay llaktapa kincharishkanka suma chuya jaspe rumimanta rurarishka karka. Kikin llaktaka oromantalla rurarishka karka, espehushina chuya, pasakta rikurik. <sup>19</sup> Chay

\* **21:12** Rikuy Génesis killkapi 32.27-28

kincharishkanpa sapin chikan suma chuya rumikuna karkakuna. Chay sapinpa puntiru atun rumika jaspe rumi karka. Ishkaynin atun rumika safiro rumi karka. Kimsaynin atun rumika ágata rumi karka. Chuskuynin atun rumika esmeralda rumi karka. <sup>20</sup> Pichkaynin atun rumika ónise rumi karka. Suktaynin atun rumika kornalina rumi karka. Kanchisnin atun rumika krisólito rumi karka. Pusaknin atun rumika berilo rumi karka. Iskuynin atun rumika topasio rumi karka. Chunkaynin atun rumika krisopraso rumi karka. Chunka shuknin atun rumika jasinto rumi karka. Chunka ishkaynin atun rumika amatista rumi karka. <sup>21</sup> Chay kincharishkapa chunka ishkay punkunkunaka yapa chaniyu atun yura chuya wallkakuna karkakuna. Karan punkunkunaka shuk wallkallawa rurarishka karkakuna. Chay llaktapa chawpinpi kahuk anchu ñampika oromantalla espehushina chuya pasakta rikurik karka.

<sup>22</sup> Chay llaktapi manami rikurkanichu Yaya Diosta mañana wasintaka. Chay llaktapi kawsak runakunaka maypipas tukuy pa apun tukuyta atipak Yaya Diosta chay Obeha Maltapas kushichinkakuna, tukuy parti paykunawa kahushkankunarayku. <sup>23</sup> Chay llaktapika manami munanahunchu intita, nima killata punchayachinankunapa. Yaya Dios kikin mana rikuy pata punchayachik kashpanmi chay llaktata punchayachirka. Chaymanta chay Obeha Maltapas chay llaktata punchayachik kan. <sup>24</sup> Tukuy allpakunamanta runakuna chay llaktapa punchayachishkanpi kawsankakuna.

Tukuy allpakunamanta atun apukunaka tukuy yapa suma tiyapushkankunata chay llaktama churak rinkakuna. <sup>25</sup> Chay llaktapi mana tuta tiyashpan punkunkunata nima ima uras tapankakunachu, tukuy uras paskarishkalla kankakuna. <sup>26</sup> Tukuy llaktakunamanta chay llaktama rishpankuna tukuy yapa suma tiyapushkankunata churak rinkakuna. Chaymantapas tukuyta churak rinkakuna, maykan tiyapushkankunamantami runakuna paykunata kushichirkakuna. <sup>27</sup> Chay llaktapika nima ima uras yaykunkakunachu uchankunamanta mana picharishka runakunaka, nima millaypata rurak runakuna, nima llullachikkunapas. Chaypika yaykunkakunami maykan runakunallapami shutinkuna killkarishka kanahun chay Obeha Maltapa killkanpi wiñaypa Yaya Dioswa kawsanankunapa.

## 22

<sup>1</sup> Chaymanta chay angelka rikuchiwarka shuk suma chuya yaku shutuhukta. Chayka wiñaypa kawsayta kuk yakumi karka. Suma chuya pasakta rikurik karka. Chay yakuka Yaya Diospa tiyarinanmanta chay Obeha Maltapa tiyarinanmantapas llukshirka. <sup>2</sup> Chay llakta ali anchu ñampi chawpita shuturka. Chay yaku mayankunapika wiñaypa kawsayta kuk muyuyak kaspikuna tiyarka. Chay kaspikunaka muyuyanahun karan wata chunka ishkay kuti, shuk kuti karan killa. Paypa pankankunaka tukuy llaktakunamanta runakunata ampik karkakuna. <sup>3</sup> Chay llaktapika manana tiyankanachu Yaya

Diospa kastiganan runakunaka. Yaya Dios chay Obeha Maltawa pakta chay llaktapi tiyarishpankuna kamachinkakuna. Tukuy runankunami paykunallata kushichishpa kawsashunchi. <sup>4</sup> Chaypika ñawipurami Yaya Dioswa rikunakushunchi. Paypa shutinwami urintinchikunapika killkarishka kashunchi. <sup>5</sup> Chaypika manana tiyankachu tuta. Manami munashunchinachu lamparinkunata, nima intita. Yaya Dios ñukanchipa amunchi kashpan ñukanchirayku punchayachinka. Chaypinami paywa pakta tukuy uras wiñaypata kamachishunchi.

*Jesukristupa shamunan ña kuchupi kananmanta riman*

<sup>6</sup> Chaymanta Jesukristuka rimawarka: Tukuy kay rimashkaynika shutipami kan, tukuy chaykunaka paktarinkakunami. Tukuypa apun Yaya Dios, maykanmi paypa yachayninwa yachachikkunata yuyachin, paypa angelta kacharka kankuna paypa runankunata utkalla pasananta rikuchinanpa. <sup>7</sup> Alita yuyariychi, ñukaka utkallami kuti shamusha. Kushilla kankakuna maykankunami kay pasanamanta killkarishka shimita kasunahun nishpa.

<sup>8</sup> Chaypina ñuka Juan chaykunata rikushpayni uyashpayni rikuchiwak angelpa puntanpi kunkurirkani payta kushichinaynipa. <sup>9</sup> Chasna paypa puntanpi kunkurishpayni rimawarka: Ama chasna rurawaychu. Ñukapas kanshina Yaya Diosta kasuk kani. Chaymanta Yaya Diospa yachayninwa yachachik masikikunashinallatatami, tukuy kay killkarishkata kasuk

runakunashinallatatami Yaya Diosta kasuk kani.  
Yaya Diosninchillata kushichiy nishpa.

<sup>10</sup> Chaymanta Jesukristuka rimawarka:  
Ama pakalla wakaychaychu kay killkapi  
pasananmanta killkarishkata, ña paktarinan  
punchakuna paktarihushkankunarayku.

<sup>11</sup> Millaypata rurak runakunaka millaypallata  
rurashpa katinahuchun. Millaypa yuyayyu  
runakunaka millaypa munanankunallata  
katinahuchun. Alita rurashpa kawsak  
runakunaka alillata rurashpa katinahuchun.  
Uchankunamanta picharishka ucha illa  
runakunaka Yaya Diosta yuyashpa kasushpalla  
katinahuchun.

<sup>12</sup> Alita yuyariychi, ñukaka  
utkallami shamusha. Shamushpayni karan  
runata rurashkan tuputa kusha. <sup>13</sup> Imashnami  
abesedarioka A-letrawa kallarin Z-letrawa  
tukurin, chasnashinami ñuka tukuyta kallarchik  
tukuyta tukuchik kani. Rimashpayni tukuy  
kallarin. Chaykamalla nishpayni tukuy  
tukurin. Manarapas nima ima tiyashpanra  
ña tiyarkani. Tukuy imakuna tukurishpanpas  
ñukaka kawsashallami. Ñukamantami tukuy  
kallarirka, chaymantapas chasnallatatami  
ñuka munashpaynilla tukurinka.

<sup>14</sup> Kushilla  
kankakuna maykankunami llachapanta  
taksarishka runakunashina uchankunamanta  
picharishka kanahun. Paykunallami chay  
llaktapa punkunkunata yaykunkakuna,  
chaymantapas chay wiñaypa kawsayta kuk  
kaspipa muyunta mikunkakuna. <sup>15</sup> Tukuy  
allkushina kawsak runakunaka, supaykunata  
kayachikkuna, musayakkuna, runata wañuchik

runakuna, yanka dioskunata kushichikkuna, chaymanta tukuy llullaysiki runakunapas Yaya Diospa kawsanan kanchallapi kiparinkakuna, manami yaykunkakunachu.

<sup>16</sup> Ñuka Jesusmi ñukapa angelta kacharkani tukuy parti tantarihuk kasuwak runaynikunata tukuy kaykunata rimananpa. Ñukami kani atun apu David wañupa miraymanta. Chaymantapas chay istrilla ruyunchi pakarihushkapi rikurikshina kani nishpa. <sup>17</sup> Yaya Diospa Espiritun ñukanchi chay Obeha Maltapa runankunawa pakta rimanchi shamuy Amunchi Jesús nishpa. Kankunapas chasna kayashkanchita uyashpaykichi payta munashpa kayaychi shamuy nishpa. Tukuy kankuna, maykankunami yakunayak runakunashina kankichi, shamuychi chay wiñaypa kawsayta kuk yakuta yanka apishpa upyanaykichipa. <sup>18</sup> Tukuy kankunata kay killkapi pasanamanta killkashkaynita uyak runakunata rimani: Kay rimashkaynita chikanyachishpa mirachishpaykichika Yaya Dioska kankunata kay killkapi killkashkayni manchaypa parisinakunawa kastiganka. <sup>19</sup> Chaymantapas kay killkapi pasanamanta killkashkaynita chikanyachishpa pishichishpaykichika Yaya Dioska kankunata arkanka kay killkapi killkashkayni wiñaypa kawsayta kuk kaspipa muyunta mana mikunaykichipa, nima kay killkapi killkashkayni paypa suma kawsananpi kawsanaykichipa.

<sup>20</sup> Tukuy chaykunamanta shutipami nishpa rimak Jesukristuka nin: Utkallami shamusha

nishpa.

Chasna kachun. Shamuy Amuyni Jesús.

<sup>21</sup> Pay tukuy kankunata llakichishpan alita rikuchun. *Chayllatami ñuka Juan killkashkani.*

**Yaya Diospa mushu killkachishkan shimi**  
**New Testament in Quechua, Southern Pastaza**  
**(PE:qup:Quechua, Southern Pastaza)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Quechua, Southern Pastaza

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Quechua, Southern Pastaza [qup], Peru

**Copyright Information**

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

**The New Testament**

in Quechua, Southern Pastaza

**© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.



2014-04-30

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Apr 2023 from source files  
dated 29 Jan 2022

2e32a407-2fdc-5e27-9771-8167a89d515f